

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 26 febr. 1892, kl. 11 f. m.

Betänkande, angående vissa delar af tullbevillningen.

I proposition n:o 8 af den 13 nästlidne januari har Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagdt protokoll öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen, att de enligt tulltaxan af den 16 oktober 1891 bestämda tullsatser för spanmål, omalen, råg och hvete, samt malen, mjöl, alla slag, för tiden till innevarande års slut nedsättas, för spanmål, omalen, råg och hvete till 50 öre per 100 kilogram och för spanmål, malen, mjöl, alla slag, till 1 krona 40 öre per 100 kilogram; att beloppet af den tullrestitution, som jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna medgifves vid utförsel af bröd, som af utländskt råämne tillverkats inrikes, för nyssnämnda tid nedsättes till 1,3 öre per kilogram; samt att den förändrade tullsatsen å mjöl äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd tillämpas från det att två månader förflutit, sedan den nedsatta tullsatsen å omalen råg och hvete trädt i kraft.

Kongl. Maj:t har likaledes samma dag, den 13 januari, i afgifven proposition n:o 9 — jemte det till Riksdagens kännedom öfverlemnats det betänkande med förslag till tulltaxa, som den 24 februari nästlidet år afgifvits af de under den 18 juni 1888 dertill i nåder förordnade komiterade, äfvensom kommerskollegii och generaltullstyrelsens deröfver afgifna gemensamma underdåniga utlåtande — med åberopande af bifogadt protokoll öfver finansärenden för förstnämnde dag, föreslagit Riksdagen att antaga ett vid samma kongl. proposition fogadt förslag till tulltaxa, hvilket

förslag i hufvudsakliga delar öfverensstämmer med det af komiterade upprättade.

Jemte det nu omförmälda kongl. propositioner till utskottet remitterats, har utskottet tillika fått till sig hänvisade *en* inom Första Kammaren och *sju* inom den Andra väckta motioner, som innefatta förslag till ändringar i tulltaxan.

Med hänsyn till de omständigheter, som, på sätt det vid Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition n:o 8 om nedsättning för innevarande år i tullen å vissa slag af spanmål m. m. fogade statsrådsprotokoll utvisar, föranledt aflåtandet af samma Kongl. Maj:ts framställning till Riksdagen, har utskottet funnit sig böra utan dröjsmål till behandling företaga ifrågavarande framställning. Med densamma hafva emellertid de inom Andra Kammaren afgifna, till utskottet remitterade motionerna n:o 16 af herrar *C. G. Bruse* och *Olof Olsson* i Stensdalen, n:o 20 af herr *Ernst Beckman m. fl.*, n:o 32 af herr *A. Gumælius*, n:o 42 af herr *J. Bromée* och n:o 100 af friherre *W. von Schwerin* befunnits stå i omedelbart eller medelbart samband. På grund häraf och då sagda motioner afse jemväl eller utslutande tulltaxan för nästkommande år, har utskottet funnit sig böra i det betänkande, utskottet nu går att afgifva, behandla icke blott den kongl. propositionen n:o 8 utan äfven nyssomförmälda motioner samt, i vissa delar, den kongl. propositionen n:o 9 angående ny tulltaxa. De varuslag, i afseende å hvilka tulltaxans bestämmelser alltså nu underkastats behandling, utgöras af, förutom spanmål, äfven åtskilliga andra lifsförnödenheter, som under senare tid åsatts tull.

Af samtliga ofvanbemälda motionärer yrkas upphäfvande af tullen å de i respektive motioner omförmälda artiklar. Sålunda yrkas tullfrihet:

för *Spanmål, omalen:*

	<i>råg och hvete</i>	af herrar	Bruse och Olsson, Beckman m. fl., Gumælius, Bromée.
	<i>korn och ärter</i>	» »	Bruse och Olsson, Beckman m. fl., Bromée.
	<i>bönor</i>	» »	Bruse och Olsson, Beckman m. fl.
	<i>majs och hafre</i>	» »	Bruse och Olsson.
»	»	<i>malen:</i>	
	<i>mjöl, alla slag,</i>	» »	Bruse och Olsson, Beckman m. fl., Gumælius, Bromée.
	<i>gryn, alla slag,</i>	» »	Bruse och Olsson, Beckman m. fl., Bromée.

för <i>Bröd, andra slag</i>	af herrar	Beckman m. fl.,	Bromée.
» <i>Ris</i>	»	»	Beckman m. fl.
» <i>Potates</i>	»	»	Bruse och Olsson, Beckman m. fl.
» <i>Fläsk:</i>			
<i>rökt</i>	»	»	Bruse och Olsson, Beckman m. fl.,
<i>andra slag</i>	»	»	Bruse och Olsson, Beckman m. fl., Bromée.
» <i>Kött, alla slag</i>	»	»	Beckman m. fl.
» <i>Kreatur: nöt-, får och svin-</i>	»	»	Beckman m. fl.
» <i>Smör, äfven konstgjordt</i> ..	»	»	Beckman m. fl.
» <i>Ister</i>	»	»	Beckman m. fl.
» <i>Kli</i>	»	friherre	von Schwerin.

Herrar *Bruse* och *Olsson* hemställa, att den af dem påyrkade tullfrihet måtte snarast möjligt träda i kraft. Ett likartadt yrkande framställer friherre *von Schwerin* beträffande den i hans motion afsedda artikel. Herr *Gumælius* föreslår, att de i Kongl. Maj:ts proposition n:o 8 berörda tullsatser måtte »så snart som möjligt och till en början för tiden till innevarande års slut» borttagas samt »att mjöltullen, om den anses böra bibehållas något längre tid än tullen å omalen spanmål, råg och hvete, dock ingalunda får ett anstånd af två månader, utan att den tiden i möjligaste mån förkortas». De öfrige motionärernes framställningar hänföra sig *endast* till nästa statsregleringsperiod.

Förutom nu omförmälda artiklar har utskottet ur det förslag till ny tulltaxa, som Kongl. Maj:t understält Riksdagens pröfning, till behandling uttagit jemväl följande, hvilka med de förenämnda ega nära samband, nemligen: *Vicker, Malt, Spanmål, omalen, andra slag, ej specificerade, Risgryn och Rismjöl, Rötter, ej specificerade, ätbara, Oleomargarin och Ost.*

Innan emellertid utskottet går att underställa Riksdagen resultatet af förevarande frågas behandling, har utskottet ansett sig böra anmäla, det någon sammanjemkning mellan de begge motsatta tullpolitiska åskådningssätt, som inom utskottet sökt göra sig gällande, icke kunnat åstadkommas, samt att vid sådant förhållande utskottets beslut i allt väsentligt måst bestämmas medelst omröstning, dervid, enär de begge motsatta åsigterna inom utskottet varit till lika styrka företrädde, den förseglade sedeln nästan utan undantag fält utslaget, hvilket också utfallit ömsom i enlighet med den ena och ömsom i enlighet med den andra sidans yrkande. En gifven följd häraf har blifvit, att hvad utskottet nu

kommer att föreslå Riksdagen att besluta icke kan, såsom ett helt betraktadt, anses gifva uttryck åt någondera af de begge olika meningarna, hvilka därför i hufvudsakliga stycken måst framläggas inom det mera begränsade utrymme, som kunnat tillmätas åt de betänkandet bifogade reservationer. Vid sådant förhållande, och då åtskilliga af de tullsats, i afseende å hvilka utskottets hemställan går i den ena riktningen, stå i ganska nära samband med andra, beträffande hvilka utskottet icke kan stödja sin hemställan på andra skäl än sådana, som måste hemtas från motsidan, kan uppenbarligen någon enhetlig motivering för betänkandet icke vara att förvänta.

Enligt tulltaxan af den 16 oktober 1891 gälla för de artiklar, som i detta betänkande afses, följande bestämmelser, nemligen:

Spanmål

omalen:

a) råg, hvete, korn, majs samt ärter och bönor	100 kilogram	2 kr. 50 öre,
b) hafre och vicker	» »	1 » — »
c) malt, äfven krossadt	» »	3 » — »
d) andra slag, ej specificerade	» »	2 » 50 »

malen:

mjöl och gryn, alla slag	» »	4 » 30 »
Bröd, andra slag	1 »	— 4,3 »
Ris, oskaladt, eller Paddy	100 »	2 » 50 »

Gryn:

ris-, och rismjöl	» »	4 » 30 »
Kli, alla slag	» »	— » 30 »
Potates, äfven krossad eller rifven	» »	— » 50 »
Rötter, andra slag (än för apotekares behof), ej specificerade		fria

Kreatur:

nöt	1 stycke	10 » — »
får	» »	1 » — »
svin	1 kilogram	— » 15 »

Fläsk:

rökt	1 kilogram	—	kr. 25 öre,
andra slag	»	»	» 20 »

Kött:

alla slag af fogel	»	»	— » 20 »
andra slag, ej specificerade	»	»	— » 7 »

Smör, äfven konstgjordt

Ister

Oleomargarin; tullbehandlas såsom smör.

Ost, alla slag

Motsvarande bestämmelser i det vid den kongl. propositionen n:r 9 fogade förslag till tulltaxa förete endast följande olikheter, nemligen: att tullsatsen för *fläsk, andra slag*, upptagits till 10 öre per kilogram; att för *ätbara rötter* upptagits en tullsats af 50 öre per 100 kilogram; att *naturligt* och *konstgjordt smör* förts under skilda rubriker, utan förändring i tullsats; samt att, i stället för hänvisningen rörande tullbehandlingen af *oleomargarin*, en särskild rubrik upptagits för denna artikel med samma tullsats som för smör.

Då utskottet nu främst till granskning upptager frågan om spannmåls-
tullarne, tillåter sig utskottet att till en början redogöra för motiveringen
till de särskilda framställningar, som nu föreligga angående ändring i
dessa tullar, hvilken motivering delvis afser äfven andra lifsmedelstullar.

Spanmål.

Af det statsrådsprotokoll, som, enligt hvad ofvan omförmålt, finnes
bilagdt Kongl. Maj:ts proposition om nedsättning i vissa af berörda tullar,
inhemtas, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet såsom före-
dragande i detta ärende anfört följande:

»Då spannmålstullar år 1888 i Sverige infördes, på sätt redan förut
skett i flertalet af Europas i jordbrukshänseende mera lyckligt lottade
länder, var åtgärden påkallad af de låga pris, som jordbruksprodukterna
länge betingat, och den bekymmersamma ställning, landets hufvudnäring,
jordbruket, derigenom irakat. Det framhölls redan vid spannmålstullarnes
påläggande, att afsigten dermed var att genom ett måttligt skydd mot
utländsk konkurrens söka åt jordbrukets alster vinna afsättning till ett,
i förhållande till produktionskostnaderna, någorlunda tillfredsställande pris.
Med fog kan icke förnekas, att den möjlighet, som genom åtgärden bereds

jordbrukaren att med förtröstan se framtiden till mötes, verkat till jordbruksnäringens fromma, likasom ej heller att genom samma åtgärd ökade arbetstillfällen bereds så väl omedelbart i nämnda närings tjänst som inom åtskilliga andra näringar. I följd af särskilda omständigheter hafva emellertid, såsom känt, under den senare tiden spanmålsprisen nått en höjd, som icke varit förutsedd och som måste erkännas vara högre, än hvad för jordbrukets skäliga tillgodoseende kan vara påkalladt. Sålunda noterades å Stockholms börs priset å *hvete*, per 100 kilogram räknadt, den 18 augusti 1891, således vid tiden för ryska rågexportförbudets utfärdande, till kronor 21: 50, den 15 september till kronor 18 à 19, den 16 oktober till kronor 17 à 18: 50, den 17 november till kronor 18 à 19: 75 och den 15 december till kronor 18 à 19: 25. Motsvarande prisnoteringar i Göteborg voro: den 1 september kronor 23, den 15 september kronor 19 à 20, den 16 oktober kronor 17: 50, den 17 november kronor 20: 75 och den 15 december kronor 20: 50. Prisnoteringarna å *råg* voro, likaledes per 100 kilogram, i Stockholm den 28 augusti kronor 19 à 20: 50, den 15 september kronor 18 à 18: 75, den 16 oktober kronor 17: 50 à 18: 75, den 17 november kronor 18: 50 à 19: 75 och den 15 december kronor 18 à 19: 25. I Göteborg noterades råg till följande priser: den 1 september kronor 17 à 20: 50, den 15 september kronor 18: 50 à 20: 50, den 16 oktober kronor 16: 50 à 17: 25, den 17 november kronor 20: 50 och den 15 december kronor 18. Till följd af konkurrensen å den inhemska marknaden hafva väl å åtskilliga orter inom riket torgprisen å hvete och råg stält sig något lägre än de nu uppgifna noteringarna, men i allt fall måste prisförhållanden, vid hvilka, såsom i sistlidne december månad, i den större marknaden hvete kostat kronor 19 à 20 per 100 kilogram, motsvarande kronor 24: 70 à 26 per gammal tunna, samt rågen kronor 18 à 19 per 100 kilogram, motsvarande kronor 21: 60 à 22: 80 per gammal tunna, betecknas såsom ovanligt höga.

Under de rådande prisförhållandena å spanmål har uppmärksamheten måst riktas på frågan, huru och i hvad mån åtgärder må böra vidtagas för att minska det tryck, som de nuvarande spanmålsprisen utan tvifvel innebära för en stor del af den konsumerande allmänheten, i hvilket syfte jemväl flera, delvis med talrika underskrifter försedda petitioner till Kongl. Maj:t ingått.»

Efter att hafva anmält åtskilliga dylika till Kongl. Maj:t inkomna underdåniga petitioner om upphäfvande af tullen å spanmål hade föredragande departementschefen vidare yttrat:

»Att, såsom i dessa petitioner blifvit ifrågasatt, helt och hållet borttaga spanmålstullarne, kan jag ej tillstyrka. Deremot talar betydelsen af

den näring, dessa tullar äro afsedda att stödja och som visserligen ej än kan med framgång upptaga den öfvermåttiga konkurrensen från mera lyckligt lottade länder, hvilka naturligen företrädesvis sända öfverskottet af sin produktion till länder, hvilka icke påfört spanmål tull. Mot ett fullständigt borttagande af spanmålstullen talar vidare skadligheten af totala omkastningar i ekonomiska förhållanden, och olägenheten af ett dylikt förfaringssätt är i nu föreliggande fall så mycket större, som de rådande prisförhållandena i väsentlig mån hafva sin grund i omständigheter af den exceptionela art, att man icke med någon grad af tillförlitlighet kan bedöma, om dessa förhållanden komma att under längre tid fortvara. Och visserligen tala de förhållanden, vi under förlidet är bevittnat, om angelägenheten för oss att så vidt möjligt söka utveckla vårt jordbruk så, att det lemna landets befolkning dess behof af brödsäd, hvarför första villkoret är, att näringen förmår lemna den afkastning, att dess idkare kunna uthärda den utländska konkurrensen. En sådan utveckling af jordbruket kan likväl enligt sakens natur endast långsamt försiggå, och ännu är det afsedda målet, landets förande till fullt oberoende af utlandets åtgöranden i fråga om landets förseende med dess behof af brödsäd, ej hunnet. I detta sammanhang bör slutligen ej lemnas oanmärkt, att jemväl i utlandet, der äfven de höga spanmålsprisen gjort sig gällande, man ej ansett sig böra borttaga bestående tullar, endast i ringare mån nedsätta dem. Sålunda har nyligen i Tyskland, i sammanhang med den tysk-österrikiska handelstraktatens antagande, bland annat, tullen å hvete och råg nedsatts från 5 riksmark till 3 riksmark 50 pfennige samt tullen å mjöl från 10 riksmark 50 pfennige till 7 riksmark 30 pfennige, allt per 100 kilogram. Genom lag af den 2 juli 1891 nedsattes i Frankrike för tiden från och med den 10 juli samma år till den 1 juni 1892 tullen å hvete från 5 francs till 3 francs och å hvetemjöl från 8 francs till 6 francs, likaledes per 100 kilogram.

Men anser man sig ej kunna borttaga spanmålstullarne, synes det mig likväl gifvet, att desamma under nuvarande förhållanden kunna och böra nedsättas. Uppenbart är äfven, att en sådan nedsättning kan göras större, i den mån man begränsar densamma till en närmare tidrymd, för hvilken de faktorer, som inverka på prisen, ligga klarare och bestämdare före och sålunda kunna med större säkerhet bedömas. Jag anser därför, att, oaktadt förslag till ny tulltaxa läser komma att för Riksdagen framläggas, någon ändring i tullsatserna å spanmål för år 1893 icke bör nu ifrågasättas — ehuru jag visserligen antager, att, om förhållandena år 1893 äro likartade med de nu rådande, en nedsättning i dessa tullsatser äfven då bör ske — utan synes det mig, att den nedsättning i tullen å spanmål,

som nu kan finnas af omständigheterna påkallad, bör afse den närmare liggande tiden, dervid någon betänklighet icke torde böra möta mot att låta nedsättningen gälla ända till årets slut, enär det synes antagligt, att de förhållanden, som nu ansetts böra föranleda nedsättningen, icke skola in till tiden för årets skörd undergå någon nämnvärd ändring, och resultaten af årsskörden ej kunna med någon större tillförlitlighet bedömas förr än mot slutet af året.

Då bland de olika sädesslagen endast råg och hvete ega allmännare användning såsom lifsmedel och endast å dem någon väsentligare prisstegring inträdt, torde tullnedsättningen böra inskränkas till dessa båda sädesslag. Då tullen å omalen spanmål nedsättes, bör uppenbarligen äfven motsvarande reduktion ega rum i tullen å mjöl af spanmål, dervid af tulltekniska skäl åtskilnad icke lärer böra göras mellan olika slag af mjöl. Häruti kan visserligen synas ligga en oegentlighet, men denna varder vid det förhållande, att mjöl af andra sädesslag än råg och hvete icke i afsevärd myckenhet införes, utan praktisk betydelse.

Då nämnvärd införsel af bröd icke eger rum, torde tullsatsen för denna artikel kunna lemnas oberörd af den nu ifrågavarande tullnedsättningen, hvaremot beloppet af den tullrestitution af 4 öre per kilogram, som jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna medgifves vid utförsel af bröd, som af utländskt råämne tillverkats inrikes, lärer böra nedsättas till 1,3 öre per kilogram.

Hvad härefter beträffar storleken af den tullnedsättning, som bör medgifvas, anser jag, att, på det verkan af densamma må göra sig märkbar äfven i detaljhandeln, nedsättningen bör bestämmas till så stort belopp, som lämpligen kan ske utan tullens fullständiga borttagande. Den nu gällande tullsatsen å hvete och råg af 2 kronor 50 öre per 100 kilogram synes mig därför böra nedsättas med 2 kronor, så att tullen derefter komme att utgöra 50 öre per 100 kilogram. En nedsättning af denna betydenhet torde kunna förväntas komma att utöfva sin verkan å spanmålsprisen inom landet, helst om man fäster afseende dervid att, enligt uppgift från generaltullstyrelsen, den 31 sistlidne december å nederlag lågo oförtullade icke mindre än 16,778,000 kilogram hvete, 18,105,000 kilogram råg, 2,902,000 kilogram hvetemjöl och 1,476,000 kilogram rågmjöl. Så fort tullnedsättningen inträdt, kunna dessa betydande partier spanmål väntas blifva utsläppta i marknaden, hvilken icke bör kunna undgå att röna inverkan af en ökad tillgång af denna betydenhet.

Vid bestämmandet af tullen å mjöl af spanmål är det af vigt att tillse, att densamma i förhållande till tullen å omalen spanmål sättes så hög, att möjlighet beredes den inhemska qvarnindustrien att upptaga täflan

jemväl med sådana länder, der nämnda industri är genom tull skyddad. Icke minst för jordbrukarne är det af betydelse, att qvarnindustrien bibehålles vid erforderligt skydd, enär idkarne af denna industri utgöra de viktigaste afnämarna af den spanmål, de förra producera. Under hägnen af det nämnda industri beredda skyddet hafva uppstått stora qvarnetablissemment, hvilkas för landet gagneliga verksamhet icke bör rubbas genom de åtgärder, som vidtagas i syfte att nedbringa de för tillfället högt upptrifna spanmålsprisen. Det land, hvilket för Sveriges del närmast tillvinner sig uppmärksamhet i förberörda hänseende, är Tyskland. Medelst sin tullagstiftning har detta land i det närmaste förhindrat all import af mjöl. Under det att derstädes åren 1888, 1889 och 1890 infördes i medeltal 5,097,472 deciton hvete och 8,641,483 deciton råg årligen, belöpte sig samtidigt medelimporten af mjölfabrikat och vanligt bakverk tillsammans till endast 151,275 deciton. Då den tyska qvarnindustrien sålunda har sig tillförsäkrad den inhemska marknaden, kan den naturligtvis utomlands till mycket lågt pris afsätta öfverskottet af sin produktion och är därför också en farlig konkurrent för vår egen qvarnindustri. När nu gällande tull å mjöl, alla slag, 4 kronor 30 öre per 100 kilogram, vid 1888 års riksdag åsattes, beräknades, likasom i Tyskland, mjölutbytet vid förmalning till sikt utgöra af råg 65 procent och af hvete 75 procent. Det skydd, qvarnindustrien för närvarande åtnjuter, belöper sig sålunda nominelt till 45 öre för rågmjöl och 97 öre för hvetemjöl, allt per 100 kilogram räknadt; men i verkligheten ställer det sig dock något lägre, hufvudsakligast till följd af den högre frakt, som ett parti säd betingar i förhållande till motsvarande parti mjöl. Den betydande import af råg- och hvetemjöl, som, oaktadt tullen, allt fortfarande eger rum och som år 1891 uppgick till sammanlagdt 28,758,000 kilogram, lärer få anses bevisa, att det nuvarande skyddet icke är för högt, och någon nedsättning deri bör sålunda, enligt min åsigt, icke ifrågakomma.

Med den i afseende å förmalningen hittills antagna utbytesberäkningen och med samma skydd som för närvarande, 45 öre för rågmjöl och 97 öre för hvetemjöl, allt per 100 kilogram räknadt, skulle mot en tullsats af 50 öre per 100 kilogram för omalen spanmål svara en tull af 1 krona 22 öre för 100 kilogram rågmjöl och 1 krona 64 öre för 100 kilogram hvetemjöl. Då det emellertid, såsom redan blifvit nämnt, med hänsyn till tullbehandlingen möter svårighet att bestämma olika tullsatser för olika slag af mjöl, lärer, i likhet med hvad för närvarande eger rum, en gemensam tullsats för mjöl, alla slag, böra fastställas, för hvilket ändamål ungefärliga medelsiffran mellan nyssnämnda belopp eller 1 krona 40 öre torde böra väljas.

En samtidig nedsättning af tullen å omalen och malen spannmål kan icke ske utan att idkarne af qvarnrörelse lida förlust å den förtullade omalna spannmål äfvensom å de mjölpartier, som hos dem inneligga vid den tidpunkt, då tullnedsättningen skulle träda i kraft. Till förebyggande af förlust af denna orsak lärer, efter det tullnedsättningen för den omalna spanmålen inträdt, nödigt rådrum böra qvarninnehafvarne beredas, innan nedsättningen i tullen å mjöl göres gällande; och anser jag berörda rådrum lämpligen kunna bestämmas till 2 månader, hvilken termin äfven lärer böra fastställas för tillämpningen af nedsättningen i tullrestitutionen för bröd.

I fråga om den verkan, som den af mig föreslagna nedsättningen i tullen å spannmål kan väntas komma att utöfva på afkastningen af tullmedlen innevarande år, torde någon exakt beräkning icke vara möjlig att uppställa. Så mycket torde emellertid kunna sägas, att den ökning i tullinkomst, som varder en följd af de nya eller förhöjda tullsatser, hvilka efter franska och spanska handelstraktaternas utlöpande torde komma att påföras åtskilliga varor, företrädesvis industri- och lyxartiklar, kommer att åtminstone till större delen motväga den nedgång, som eger rum i spanmålstillens afkastning.

Såsom kändt, hafva olika uppfattningar uttalats i fråga om möjligheten att nedsätta tullbevillningen under den tid, för hvilken densamma blifvit till utgående faststald. Beträffande Kongl. Maj:ts rätt i sådant hänseende, om hvilken jag för min del ej hyser något tvifvel, är det emellertid ej behöfligt att vid detta tillfälle ingå i någon undersökning, enär det nu, då Riksdagen inom kort är samlad och då nedsättningen skulle komma att gälla större delen af det löpande budgetåret samt omfatta artiklar, af hvilkas förtullning en betydande statsinkomst påräknats, icke bör ifrågasättas annat, än att åtgärden göres till föremål för pröfning ej mindre af Kongl. Maj:t än äfven af den nu sammanträdande Riksdagen. Båda statsmagternas rätt att under ofvan angifna tid förändra eller borttaga en afgift af bevillnings natur har visserligen blifvit motsagd, men denna uppfattning har alltid blifvit bestridd och har aldrig blifvit af Riksdagen godkänd.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, det behagade Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen, att de enligt tulltaxan af den 16 oktober 1891 bestämda tullsatser för spannmål, omalen, råg och hvete, samt malen, mjöl, alla slag, för tiden till innevarande års slut nedsättas, för spannmål, omalen, råg och hvete, till 50 öre pr 100 kilogram och för spannmål, malen, mjöl, alla slag, till 1 krona 40 öre per 100 kilogram; att beloppet af den tullrestitution, som jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna

medgifves vid utförelse af bröd, som af utländskt råämnne tillverkats inrikes, för nyssnämnda tid nedsättes till 1,3 öre per kilogram; samt att den förändrade tullsatsen å mjöl äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd tillämpas från det att två månader förflutit, sedan den nedsatta tullsatsen å omalen råg och hvete träd i kraft.»

Af motionärerne anför *herrar Bruse och Olsson* till stöd för sitt yrkande, att af alla de i nu gällande tulltaxa upptagna tullsatser äro de å lifsmedel, hvilka vid 1888 års riksdag äsattes, mest tryckande och orättvisa, enär de hårdast drabba dem, som ega minsta skatteförmågan; att om ock dessa tullsatser vid deras införande hade något skenbart berättigande, så har detta nu genom högt uppdrifna spanmålspris och andra medverkande faktorer helt och hållet försvunnit, så att deras snara afskaffande är af verkligt behof påkalladt.

Herr Gumælius förklarar sig i lämpliga delar stödja sin hemställan på de skäl, som föranledt Kongl. Maj:t att föreslå åtgärder för prislindring å brödfödan, särskildt under detta års återstående del, samt anför, beträffande mjöltullen särskildt, att det förefaller motionären väl obilligt mot de många, som behöfva mjöl, att allmänheten skulle för ett fåtal qvarnegares ytterligare gynnande få vänta på prislindringen i hela två månader, sedan tullen å omalen spanmål nedsatts eller afskaffats; antagande motionären, att denna respittid kan och bör väsentligt förkortas.

Friherre von Schwerin anför såsom skäl för klitullens upphäfvande, att kli allt mer och mer ingår i en rationel utfodring af åtminstone mjölkboskap, ja rent af erfordras för producerande af prima smör samt att behofvet af denna vara icke på långt när kan fyllas af den inhemska produktionen.

Herr Beckman m. fl. hafva, med hänvisning till motiveringen i en af dem vid sistlidet års riksdag inom Andra Kamnaren väckt motion (n:o 49), derjemte erinrat, *dels* att lifsmedelsbeskattningens egenskap att vara progressiv nedåt än mera framträder, då, såsom nu är fallet, de obemedlade klasserna lida under trycket af arbetslöshet eller låga arbetslöner, *dels* att genom lifsmedelsprisens, framför allt spanmålsprisens, stegring de missförhållanden, som i sagda motivering påpekats, blifvit än ytterligare skärpta; hvarjemte motionärerne vidare anført, att vid sådant förhållande blefve orättvisan i hvarje genom konstlade medel framkalladt fördyrande af de oundärligaste födoämnen i ännu högre grad än annars egnadt att väcka och underhålla missnöje i befolkningens djupa lager; att emellertid just

den stora prisstegringen å spanmål torde böra — såsom det redan skett inom Kongl. Maj:ts regering — orsaka ett omslag i uppfattningen äfven inom det parti i riksdagen, som pålade tullarne; att det var uteslutande ur skyddets synpunkt man genomdref tullskatten å brödsäd; samt att bibehållandet af en *skyddstull* för brödsädsodlingen under nu rådande pris icke gerna kunde påyrkas ens af dem, som för fyra år sedan införde densamma såsom en, enligt deras åsigt, nödvändig hjälp för jordbrukaren.

Herr Bromée motiverar sitt yrkande sålunda:

»Efter vunnen erfarenhet bör man nu kunna utan all tvekan påstå, att lifsmedelstullarne framför alla andra tullar äro en obillig beskattning, emedan de lägga de tyngsta bördorna på de svagaste skuldrorna och sålunda drabba ojemnt och orättvist. Detta visades visserligen redan 1888, då dessa tullar pålades, men ifranne för dem påstodo bestämdt, att erfarenheten skulle blifva en helt annan. Det har nu emellertid gått så långt, att det berättigade i krafvet på lättnader i fråga om tullbeskattningen å de viktigaste af lifsmedlen tillvunnit sig erkännande till och med inom Kongl. Maj:ts regering, och sjelfva trontalet bebådade »betydliga nedsättningar för 1892 i tullsatserna å vissa slag af spanmål».

Det förnämsta skäl, som år 1888 anfördes inom riksdagen för lifsmedelstullars påläggande, nemligen att spanmålen vore så billig, att det icke lönade sig för jordbrukarne att odla den, om man icke genom tull kunde uppbringa den till högre pris, har nu helt och hållet bortfallit, sedan spanmålsprisen förlidet år sprungit upp till en sådan höjd och ännu alltjemt äro så höga. Det är sålunda ingen obillig fördran från de kroppsarbetande klassernas sida att få bort den konstlade fördyringen af sin brödföda; och deras djupa, enstämmiga klagan bör göra sig gällande och vinna gehör hos lagstiftaren. Det var ju också uteslutande såsom *skyddstull* man införde spanmåls- och brödsädstullen och *icke* såsom *finanstull*; men såsom *skyddstull* kan den vid nu rådande höga pris icke på något sätt försvaras, då den bereder ett fåtal större jordbrukare icke skydd, utan en oskäligen vinst på de obemedlades bekostnad. Dessutom anser jag det vara af mycken vikt, att redan *nu* en återgång i vissa fall sker till det gamla, bepröfvade systemet med tullfrihet å de oundgängligaste af folkets födoämnen, emedan jag fruktar, att det kan blifva svårare att längre fram åvägbringa nödiga ändringar. Då lifsmedelstullarne infördes, förutsade man, att de millioner, som de skulle komma att tillföra statsverket, skulle inverka menligt på statshushållningen genom att fresta till slöseri med statsmedel. Dessa förutsägelser hafva sedan i fullaste mått besannats, i det att statsutgifterna hafva stigit utan hejd. Men med hvarje år som går blir en återgång till de gamla, sundare hushållningsprinciperna svårare.

Derför är det af allra största vigt för staten att med allra första frånsäga sig denna inkomst, hvars förderflighet är lika stor, vare sig man betraktar den från finansiell eller från social synpunkt.

Hvad jag här ofvan anfört gäller hufvudsakligast spanmålstullen, men äfven om fläsktullen. I öfrigt anhåller jag få hänvisa till motiveringen mot denna tull i min motion n:o 10 under förra riksdagen.»

Utskottet delar den uppfattning, som gjort sig gällande hos Kongl. Maj:t derom, att till minskning af det tryck, som de nuvarande höga spanmålspisen innebära för en stor del af den konsumerande allmänheten, nedsättning i spanmålstullarne bör ske redan för innevarande budgetsår. I fråga om beloppet, till hvilket tullsatserna lämpligen böra nedsättas, kan deremot utskottet icke förorda bifall till den kongl. propositionen. Detta beror i sin ordning af den från Kongl. Maj:ts förslag afvikande uppfattning, utskottet hyser beträffande tiden, för hvilken den tullnedsättning, som nu kan varda bestämd, bör ega bestånd. Utskottet är nemligen af den åsigt, att, vare sig tullsatserna efter utgången af den tid, under hvilken nedsättningen kommer att gälla, skola återgå till sitt nuvarande belopp eller helt och hållet borttagas — en fråga, till hvilken utskottet här nedan vid behandling af tullsatserna för nästkommande år återkommer — en längre utsträckning af tiden för tullnedsättningen måste vara att föredraga framför den af Kongl. Maj:t föreslagna. Ty äfven om skördeförhållandena i utlandet innevarande år skulle ställa sig gynsamma, är det dock ingalunda visst, att följderna af sistlidet års missväxt i vissa sädesexporterande länder kunna så snart undanrödjas, att icke äfven under en del af nästkommande år sädesprisen komma att fortfarande stå högre än vanligt. Herr statsrådets och chefens för finansdepartementet antagande, att möjligen äfven för år 1893 en likartad tullnedsättning som för innevarande år kunde befinnas nödig, är därför — förutsatt att nu gällande tullsatses skulle komma att oförändrade kvarstå i tulltaxan för sistnämnda år — ingalunda, hvad första halfåret beträffar, osannolikt. Men att uppskjuta frågan om denna nedsättning till nästa års riksdag skulle genom den deraf alstrade osäkerhet i affärlifvet otvifvelaktigt vålla betänkelig skada. Ur denna synpunkt måste de, som anse, att endast nu rådande undantagsförhållanden kunna motivera en rubbning i spanmålstullarne och att dessa snarast möjligt böra återföras till nuvarande belopp, likväl finna sig uppfordrade att medverka till att den föreslagna tullnedsättningen får gälla något längre än till innevarande års

utgång. Men äfven de, som hylla den åsigt, att spanmålstillarne böra så snart som möjligt borttagas, torde medgifva, att ett alltför brådstörtadt genomförande af en sådan åtgärd skulle både bereda många enskilde stora olägenheter och jemväl förorsaka en minskning i de för statsverket erforderliga inkomster, hvilken antagligen icke skulle kunna utan stora svårigheter genast utfyllas, samt att det äfven i förevarande fall torde vara bäst att fasthålla vid den eljest erkända grundsatsen, att mera genomgripande förändringar i tullagstiftningen böra endast med varsamhet genomföras. Äfven ur denna synpunkt sedt, torde därför en tullnedsättning, gällande för icke alltför kort tid, befinnas lämpligast. Men om man sålunda, hvilken ståndpunkt man än i öfrigt må intaga till frågan om spanmålstillarne, medgifver ändamålsenligheten af att desamma icke blott för återstoden af innevarande år utan äfven under någon del af året 1893 utgå med lägre belopp än det nu gällande, kan det ingalunda anses hvarken nödigt eller ur statsfinansiell synpunkt tillrädligt, att nedsättningen göres så betydande, som Kongl. Maj:t, för det fall att åtgärden skulle afse endast innevarande år, föreslagit. I händelse Riksdagen beslutar, att tullsatserna sedermera skola återgå till nuvarande belopp, bör en sådan åtgärd äfven kunna med mindre olägenhet genomföras, derest den temporära nedsättningen icke varit alltför stor. Utskottet anser förty, att berörda nedsättning bör i afseende å beloppet begränsas sålunda, att, hvad angår den omalna spanmål, som derunder inbegripes, tullsatsen bestämmes till 1 krona 50 öre per 100 kilogram.

Då rubbningen i den fastställda budgeten naturligen icke bör göras större än omständigheterna oafvisligen fordra, anser utskottet lika med Kongl. Maj:t, att tullnedsättningen för den omalna spanmålen bör omfatta endast sädesslagen råg och hvete, hvilka företrädesvis ega användning såsom brödsäd. Vål är det sant, att äfven korn i vissa delar af landet, särskildt Norrland, förbrukas såsom födoämne, men behovet af detta sädeslag fylles till hufvudsaklig del af ifrågavarande orters egen skörd, till följd hvaraf äfven införseln från utlandet är jmförelsevis mindre betydande. Så infördes år 1890 icke fullt 3 1/2 millioner kilogram, hvaraf för öfrigt säkerligen en mycket stor del var afsedd för bryggeriernas behof.

Beträffande den nedsättning i tullen å mjöl, som uppenbarligen bör blifva en följd af tullnedsättningen för omalen råg och hvete, är utskottet i det afseende af samma mening som Kongl. Maj:t, att nedsättningen bör omfatta alla slag af mjöl. Men utskottet anser ock, att, med hänsyn till den jmförelsevis korta tid, under hvilken den egentliga brödsäden skulle komma att i afseende å tullsatser bibehållas i den på grund af nuvarande omständigheter förordade undantagsställning, tillräckligt skäl icke före-

finnes för skilnad i tullsatser mellan de för närvarande i samma taxerubrik upptagna artiklarne mjöl och gryn, utan att under berörda tid, likasom hittills, spanmål, malen, mjöl och gryn, alla slag, bör draga en och samma tull. Beträffande dess belopp anser utskottet, som icke kunnat finna det skydd, qvarnindustrien för närvarande åtnjuta, för högt, att den nedsatta tullen för mjöl och gryn bör bestämmas i närmaste öfverensstämmelse med de grunder, som af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet i ofvanintagna anförande till statsrådsprotokollet utvecklats. Utskottet har därför, under förutsättning att omalen råg och hvete kommer att draga en tull af 1 krona 50 öre per 100 kilogram, beslutit föreslå mjöltullen till 2 kronor 80 öre för enahanda quantitet.

Emot de bestämmelser, utskottet nu förordat, kan anmärkas, att derigenom vissa slag af malen spanmål skulle komma att draga endast helt obetydligt högre tull än motsvarande omalen. Af någon praktisk betydelse är dock frågan endast såvidt korn och majs angår. Då tullen å dessa sädeslag skulle komma att understiga tullen å korn- och majs-mjöl med endast 30 öre per 100 kilogram, kunde man frestas antaga, att behovet af kornmjöl, i den mån sådant icke kunde af landets egen kornskörd erhållas, likasom behovet af majsmjöl hufvudsakligen skulle komma att tillgodoses af utländingen till skada för den inhemska qvarnindustrien. Utskottet tror dock, att faran i detta afseende är mera skenbar än verklig. Ty hvad beträffar majsmjölet, användes detta till allra största delen till kreatursutfodring. Förmalningen består till följd deraf endast i gröpfung, hvilken omständighet åter medför, att någon större vigtskilnad mellan ett visst parti majs och den deraf erhållna quantiteten mjöl icke uppstår. Vid sådant förhållande och då förmalningskostnaden icke torde vara högre hos oss än i utlandet, lär det utländska majsmjölet icke komma att ställa sig billigare än det inom landet malna. I fråga om korn åter gestalta sig förhållandena väsentligen annorlunda. Såsom bekant, är mjölutbytet vid förmalning af korn ringare än vid förmalning af hvete och råg. En skilnad af endast 30 öre per 100 kilogram i tullen å kornmjöl och tullen å omalet korn skulle därför otvifvelaktigt, derest tullsatserna komme att gälla för längre tid, omöjliggöra all införsel af utländskt korn till förmalning här i landet. Någon större olägenhet torde dock icke vara att befara af en jemförelsevis kortare tids tillämpning af de nu ifrågasatta tullsatserna, helst förbrukningen af kornmjöl under den närmaste tiden skäligen kan antagas komma att inskränkas, då råg- och hvetemjöl kunna erhållas för obetydligt högre pris. Utskottet bör i detta sammanhang icke heller lemna oanmärkt, att Kongl. Maj:t icke tvekat att för kornmjöl

föreslå en tull af endast 1 krona 40 öre, under det att tullen å omalet korn skulle bibehållas vid 2 kronor 50 öre.

Lika med Kongl. Maj:t anser utskottet, att i betraktande af den obetydliga införsel, som eger rum af bröd, andra slag, någon nedsättning i tullen derå icke nu bör, oaktadt mjöltullens nedsättning, ifrågakomma, men att tullrestitution vid utförsel af dylikt bröd bör bestämmas att utgå endast i enlighet med den nedsatta mjöltullen, d. v. s., då 100 kilogram mjöl antagas lemna 90 kilogram torkadt bröd, 2,5 öre per kilogram.

Deremot kan utskottet icke tillstyrka Riksdagen att biträda Kongl. Maj:ts förslag, att den nedsatta tullen å mjöl måtte vinna tillämpning först viss tid efter det tullnedsättningen för den omalna spannmålen trädte i kraft. Utskottet anser nemligen den befarade förlusten för qvarnindustrien af en samtidig nedsättning i tullen å omalen och malen spannmål icke kunna blifva af någon mera nämnvärd betydelse; viljande utskottet tillika erinra, att, för den händelse Riksdagen icke skulle dela utskottets här nedan uttalade åsigt derom, att de nedsatta tullsatserna för vissa slag af spannmål, omalen och malen, i sinom tid böra utbytas mot tullfrihet, utan tullsatserna i stället skulle komma att åter höjas, berörda förlust komme att motvägas derigenom, att de förhöjda tullsatserna trädde i kraft samtidigt, i likhet med hvad som egde rum, då år 1888 tull åsattes spannmål, omalen och malen.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet:

1:o) att Kongl. Maj:ts till Riksdagen aflättna proposition n:o 8 må på det sätt bifallas:

a) att den enligt tulltaxan af den 16 oktober 1891 bestämda tullsats för *spannmål, omalen, råg och hvete*, må för tiden till innevarande års slut nedsättas till 1 krona 50 öre per 100 kilogram;

b) att den enligt samma tulltaxa för *spannmål, malen, mjöl och gryn, alla slag*, bestämda tullsats må för nyssnämnda tid nedsättas till 2 kronor 80 öre per 100 kilogram;

c) att beloppet af den *tullrestitution*, som, jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna medgifves vid utförsel af *bröd*, må, likaledes för tiden till innevarande års slut, nedsättas till 2,5 öre per kilogram; samt

d) att den förändrade tullsatsen å mjöl och gryn äfvensom nedsättningen i tullrestitutionen för bröd skall

tillämpas från och med den dag, då den nedsatta tullen å omalen råg och hvete träder i kraft.

Enligt hvad redan anförts, anser utskottet, att tullsatserna för de slag af spanmål, omalen och malen (råg och hvete samt mjöl och gryn, alla slag), i afseende hvarå tullnedsättning nu förordats, böra äfven under någon del af nästkommande år bibehållas vid det belopp, hvartill de sålunda blifvit nedsatta; och anser utskottet, att gränsen för berörda tid lämpligen bör bestämmas till den 1 juli. Det är nemligen, för den händelse att tullsatserna för den senare delen af året skulle återgå till nuvarande belopp, af vigt, att dessa tullsatser träda i kraft, innan resultatet af årets skörd kan beräknas, enär eljest, till stort men för landets jordbrukare, en öfverdrifven spekulation i utländsk spanmål skulle kunna ifrågakomma under sista delen af den tid, de lägre tullsatserna ännu vore gällande.

För tiden från och med den 1 juli 1893 har deremot utskottet beslutit föreslå tullfrihet för *råg och hvete, i omalen och malen form*. För de skäl, som dervid varit för utskottet bestämmande, går utskottet härmed att redogöra.

Då nu gällande tull vid 1888 års riksdag åsattes ifrågavarande sädeslag, anfördes såsom skäl för denna åtgärd de låga pris, som spanmålen länge betingat, och den bekymmersamma ställning, landets hufvudnäring, jordbruket, derigenom iråkat; och var, på sätt herr statsrådet och chefen för finansdepartementet i sitt ofvananförda yttrande till statsrådsprotokollet anmärker, afsigten dermed att genom ett måttligt skydd mot utländsk konkurrens söka åt jordbrukets alster vinna afsättning till ett i förhållande till produktionskostnaderna någorlunda tillfredsställande pris. Men, såsom herr statsrådet jemväl erinrar, hafva under den senare tiden spanmålsprisen nått en höjd, som måste erkännas vara högre än hvad för jordbrukets skäligena tillgodoseende kan vara påkalladt. Af skäl, som utskottet förut anført, torde man ega grundad anledning till det antagande, att de omständigheter, som hufvudsakligen föranledt stegringen i spanmålsprisen, under alla förhållanden komma att för den närmaste framtiden motverka hvarje ansenligare prisfall i fråga om spanmål; och lærer man jemväl få anses ega skäl till den förmodan, att så låga spanmålspris som under medlet af 1880-talet icke skola återkomma under loppet af de närmaste åren. Vid sådant förhållande torde väl spanmålstillarne åtminstone icke kunna anses vara af nöden för jordbrukets bestånd och utveckling.

Men om så icke är, synes tidpunkten vara inne att fästa afseende vid de många och stora olägenheter, dessa tullar vålla alla öfriga samhällsklasser än de jordbrukare, som hafva säd till afsalu. Hvilka och huru betydande dessa olägenheter äro, har så ofta upprepats och torde vara så allmänt känt, att något vidlyftigare ordande derom från utskottets sida nu icke lärer erfordras. Utskottet anser sig kunna, med hänvisning till hvad af 1891 års Riksdags bevillningsutskott i detta ämne anfördes, för egen del inskränka sig till att endast erinra om, huru ifrågavarande tullar måste, såsom oundvikligen fördyrande produktionskostnaden för öfriga näringar, menligt inverka på dessa, särskildt på dem, åt hvilka skydd för egen tillverkning icke kan beredas, såsom fallet är med de industrigrenar, hvilkas tillverkning hufvudsakligen är afsedd för export, samt tillika huru samma tullar, såsom väsentligen fördyrande de oundgängligaste lifsförnödenheterna, synnerligen känbart drabba de lägre samhällsklasserna. Om ock det anförda gäller om alla lifsmedelstullar, är dock, särskildt i sistberörda hänseende, tullen å den egentliga brödsäden mest tryckande, i synnerhet under nuvarande omständigheter, då priset å de flesta lifsmedel i så anmärkningsvärd grad stegrats.

I anledning af Kongl. Maj:ts framställning samt ofvanbemälde enskilde motionärers yrkanden hemställer utskottet beträffande år 1893, i öfverensstämmelse med hvad nu anförts:

2:o) att *spanmål, omalen, råg och hvete*, måtte för tiden till den 1 juli åsättas en tull af 1 krona 50 öre per 100 kilogram;

3:o) att för *spanmål, omalen, råg och hvete*, som införes från och med den 1 juli, måtte stadgas tullfrihet;

4:o) att *spanmål, malen, mjöl och gryn, alla slag*, måtte för tiden till den 1 juli åsättas en tull af 2 kronor 80 öre för 100 kilogram; samt

5:o) att för *spanmål, malen, mjöl och gryn af råg och hvete*, måtte för tiden från och med den 1 juli stadgas tullfrihet.

Beträffande *hafre* och *vicker* yttrade sistlidet års Riksdags bevillningsutskott följande, hvori utskottet för sin del instämmer:

»Någon särskild anledning att bibehålla tullen å hafre och vicker torde vara svår att uppvisa. För våra jordbrukare, de ende som väl skulle

hafva någon nytta af denna tull, kan den svårligen utgöra något till prisförhöjning verkande skydd, eftersom hafren är en af våra allra förnämsta exportartiklar och dess pris inom landet till följd deraf är helt och hållet beroende af priset på världsmarknaden. I vanliga år utgör importen af detta sädesslag blott 1 à 2 procent af exporten. Utan betydelse såsom skyddstull, skulle den sålunda vara att betrakta såsom finanstull; men någon större inkomst lär denna lilla import ej kunna inbringa statskassan. Tullinkomsten för hafre utgjorde:

under år 1888.....	33,280 kronor
» » 1889.....	28,563 »

De enda tillfällen, då hafre skulle i någon afsevärd myckenhet importeras, skulle vara efter missväxtår å nämnda sädesslag, då vårt landtbruk skulle vara i behof af att från utlandet införskrifva utsädehafre; men lär det väl icke vara lämpligt att vid sådana tillfällen tullbelägga varan. Detsamma är förhållandet med vicker, som egentligen torde införas allenast för utsäde efter år, då vicker inom vårt land icke mognat, så att den inhemska skörden blifvit fullgod dertill».

Utskottet hemställer därför,

6:o) att för *spanmål, omalen, hafre och vicker*, måtte stadgas tullfrihet.

I afseende å *öfriga slag af spanmål, omalen*, har utskottet icke funnit skäl att föreslå någon ändring i Kongl. Maj:ts förslag. Importen af dessa sädesslag eger nemligen, såsom utskottet förut anmärkt, icke någon större betydelse för lifsmedelsförbrukningen. Med hänsyn till detta utskottets beslut har, för såvidt tiden från och med den 1 juli angår, någon ändring i den af Kongl. Maj:t för *sådan spanmål, malen*, föreslagna tullsats icke heller af utskottet förordats.

Utskottet hemställer alltså:

7:o) att för *spanmål, omalen, korn, majs, ärter och bönor*, måtte, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, bestämmas en tull af 2 kronor 50 öre för 100 kilogram;

8:o) att *malt, äfven krossadt*, måtte åsättas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats, 3 kronor per 100 kilogram;

9:o) att för *spanmål, omalen, andra slag, ej specificerade*, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bestämmas en tullsats af 2 kronor 50 öre för 100 kilogram; samt

10:o) att för *spanmål, malen, mjöl och gryn af andra slag än råg och hvete*, måtte för tiden från och med den 1 juli bestämmas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats, 4 kronor 30 öre för 100 kilogram.

Bröd. Då, enligt utskottets åsigt, *bröd, andra slag*, bör, likasom för närvarande, draga samma tull som mjöl af råg och hvete, hemställer utskottet beträffande år 1893, med afseende å hvad i fråga om tullen å dylikt mjöl föreslagits:

11:o) att för *bröd, andra slag*, måtte för tiden till den 1 juli bestämmas en tull af 2,8 öre pr kilogram; samt

12:o) att för *bröd, andra slag*, som införes från och med den 1 juli, måtte stadgas tullfrihet.

Likaledes får utskottet, med hänvisning till hvad här ofvan i fråga om beloppet af *tullrestitution för bröd* under återstoden af innevarande år anförts, för den händelse de af utskottet förordade bestämmelser angående tullen å råg- och hvetemjöl bifallas, hemställa,

13:o) att Riksdagen måtte besluta, att för *bröd, andra slag*, som tillverkats inrikes af utländskt råämne och under år 1893 före den 1 juli utföres, skall under de vilkor i öfrigt, som i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna stadgas, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 2,5 öre per kilogram.

Ris. Då för *ris* bör gälla enahanda tull som för korn, majs med flera sädesslag, för hvilka utskottet förordat en tull af 2 kronor 50 öre per 100 kilogram, hemställer utskottet,

14:o) att för *ris, oskaladt, eller paddy* måtte stadgas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats, 2 kronor 50 öre per 100 kilogram.

Gryn. *Gryn, ris-, och rismjöl* draga för närvarande samma tull som gryn och mjöl af spanmål och torde böra åsättas samma tull som efter den 1 juli skulle drabba korngryn och hafregryn. Något skäl att för tiden in-

till nämnda dag låta ifrågavarande artiklar, hvilka vid tullbehandlingen kunna utan svårighet skiljas från mjöl och gryn af spannmål, draga den för sistnämnda varuslag förordade lägre tull förefinnes nemligen icke. Utskottet hemställer,

15:o) att tullen å *gryn, ris-, och rismjöl* bestämmes i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag till 4 kronor 30 öre per 100 kilogram.

Beträffande artikeln *kli* finner utskottet icke anledning att tillstyrka någon ändring i den för samma artikel nu gällande tull, så länge mjöl är tullbelagdt.

Kli.

Utskottet hemställer därför:

16:o) a) att tullen å *kli* måtte, på sätt Kongl. Maj:ts föreslagit, bibehållas vid 30 öre per 100 kilogram; samt
b) att friherre von Schwerins motion, för såvidt den afser tiden före nästkommande års ingång, icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

För bibehållande af tullen å *potates* saknas, enligt utskottets förne-
nande, hvarje giltigt skäl. Af denna artikel förekommer under vanliga förhållanden icke någon så betydande import, att derigenom priset å den svenska varan skulle kunna i nämnvärd grad påverkas. Enligt hvad som anföres i den här nedan vid artikeln fläsk åberopade, af åtskilliga ledamöter i sistlidet års Riksdags bevillningsutskott afgifna reservation, till hvilken utskottet för öfrigt i denna fråga hänvisar, håller sig nemligen införseln af *potates* mellan $\frac{2}{5}$ och $1\frac{1}{5}$ procent af landets egen *potates*skörd. Såsom skäl för tullen har åberopats behofvet af skydd mot att den konsumerande allmänheten förses sig med större förråd af den tidigare utländska *potates*en, innan den svenska kommer i marknaden. Men, oafsedt att tullens uppgift icke bör vara att hindra konsumenten att förskaffa sig den vara, han finner för sig fördelaktigast, är en tull för berörda ändamål alldeles onödig i fråga om förevarande artikel. Erfarenheten har nemligen visat, att införseln innan tullen åsattes icke var större än sedermera. Så t. ex. infördes:

Potates.

år 1886	63,654 hektoliter	
» 1887	39,983	»
» 1888	23,079	»
» 1889	47,101	» (= 2,920,302 kilogram)
» 1890	134,900	» (= 8,363,813 »)

Införselnus storlek bestämmes för visso hufvudsakligen af helt andra faktorer än tullen. Den betydande ökningen af importen under år 1890 har otvifvelaktigt sin grund i den mindre fördelaktiga potatesskörden i vårt land under samma år; och just under sådana år är det som de skadliga verkningarna af ifrågavarande tull visa sig genom en för konsumenterna betungande prisstegring utan nytta för de inhemska potatesodlarna i allmänhet. Då sålunda denna tull under normala förhållanden icke gagnar producenterna, men under vissa omständigheter verkar ganska menligt för konsumenterna, anser utskottet, att densamma bör afskaffas. Men då derjemte potatestullen för närvarande är mera än eljest för konsumenterna känbar — till stöd för hvilket påstående utskottet endast erinrar om nu rådande höga pris å lifsförnödenheter i allmänhet samt om den omständighet, att potates särskildt för de mindre bemedlade samhällsklasserna utgör en väsentlig beståndsdel af födan — anser utskottet tillika, att tullens borttagande bör ske snarast möjligt och redan under innevarande år.

Utskottet hemställer alltså:

17:o) a) att för *potates, äfven krossad eller rifven*, måtte bestämmas tullfrihet; samt

b) att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att tullen å potates måtte för tiden till innevarande års slut upphävas.

Rötter. På sätt tullkomitén anført, böra *ätbara rötter* i afseende å tullsats likställas med potates. Vid sådant förhållande och då utskottet förordat tullfrihet för sistnämnda vara, hemställer utskottet,

18:o) att för *rötter, ej specificerade, ätbara*, måtte bibehållas tullfrihet.

Kött. Någon förändring i de tullsatser, som för artikeln *kött* blifvit i Kongl. Maj:ts förslag upptagna och hvilka öfverensstämma med de nu gällande, har utskottet funnit sig icke böra förorda. Såsom sistlidet års Riksdags bevillningsutskott anförde, får nemligen denna tull anses behöflig till skydd för de norrländska jordbrukarne, hvilka i sin kreatursafvel före tullens åsättande hade att utstå en svår konkurrens från Finland, hvarifrån kött i ganska stor myckenhet infördes. Utskottet hemställer därför:

19:o) att tullen å *kött af fogel, alla slag*, måtte, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, bibehållas vid 20 öre per kilogram; samt

20:o) att tullsatsen å *kött, andra slag, ej specificerade*, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bibehållas vid gällande belopp, 7 öre per kilogram.

Då de slag af *rökt fläsk*, som äro föremål för införsel, väl näppeligen kunna hänföras till oundgängliga lifsförnödenheter, har utskottet icke funnit skälig anledning att beträffande denna artikel ifrågasätta någon ändring i gällande tullsats.

Fläsk.

Hvad åter artikeln *fläsk, andra slag*, angår, tillåter sig utskottet att ur en vid sistlidet års Riksdags bevillningsutskotts betänkande n:o 1 fogad reservation anföra följande:

»Redan flera år före tullens införande började vår svenska fläskexport att, i samband med vår mejerirörelsens glädjande utveckling, raskt stiga och tyckes lyckligtvis härmed alltjemt fortfara. Men den vara, som från vårt land exporteras, är en helt annan vara än den vi importera, och en tull på den senare verkar därför alldeles icke som ett skydd för den förra. Svenskt fläsk är en artikel, som i London, enligt — — — af svenska mejeriagenten i Manchester lemnade månatliga uppgifter för 1890, i England betingar ett pris, som i det närmaste är dubbelt så högt som importpriset i Stockholm å det amerikanska benfria fläsket, en vara som icke blott för denna sin billighet utan lika mycket på grund af sin höga fetthalt utgör det hufvudsakliga och lifligt eftersökta animala födoämnet för de i stark vinterkyla under bar himmel sysselsatta skogsarbetarne i Norrland. Det är nemligen dit nästan hela denna import söker sig väg. Importsiffrorna visa, att fläsktullen visserligen i början hämmade denna införsel och bragte den ned från 8,000,000 år 1887 till föga öfver 5,000,000 åren 1888 och 1889. Men så outhärligt har detta födoämne befunnits, att importen 1890 redan är omkring 800,000 kilogram *högre*, än den var 1887, då den ännu var tullfri. Man ser sålunda, att oakadt en tull, som med nära 40 procent fördyrat priset, måste den norrländske arbetaren i samma utsträckning som förut förskaffa sig det amerikanska fläsket; och fläsktullen, som ej hämmar importen och på sådant sätt ådagalägger sin »skyddande» förmåga, inskränker sig till att blifva en särskild skatt på en obemedlad befolkningsslag i en enda landsända. Denna skatt för år 1890 uppgår till ungefär hälften af hela bevillningen för fastighet och inkomst i riket.

En tull, som, utan att i beräknelig mån inverka på priset för den vara, landet sjelf tillverkar och säljer, så känbart fördyrar en annan vara, som en viss del af landet måste köpa, synes icke billigtvis böra bibehållas.»

I allo instämmande i hvad sålunda anförts, får utskottet tillika uttala den åsigt, att tullen å ifrågavarande artikel bör utan olägenhet kunna redan under innevarande år afskaffas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet:

21:o) att, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, tullen å *fläsk, rökt*, måtte bibehållas vid nu gällande belopp, 25 öre per kilogram;

22:o) a) att Riksdagen måtte besluta tullfrihet för *fläsk, andra slag*; samt

b) att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att tullen å *fläsk, andra slag*, måtte för tiden till innevarande års slut upphävas.

Kreatur. I fråga om tullen å de slag af *kreatur*, i afseende å hvilka, enligt hvad ofvan anförts, tulltaxans bestämmelser bort i detta betänkande granskas, nemligen nötkreatur, får och svin, har utskottet icke funnit skäl förorda ändring i de af Kongl. Maj:t föreslagna tullsatser, hvilka afvenledes öfverensstämma med de nu gällande.

Utskottet hemställer alltså:

23:o) att tullen å *nötkreatur* måtte, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, bibehållas vid 10 kronor per stycke;

24:o) att tullsatsen för *får* måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bibehållas vid 1 krona per stycke; samt

25:o) att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, tullen å *svin* måtte sättas till samma belopp som för närvarande, 15 öre per kilogram.

Smör. Beträffande artikeln *smör* anförde sistlidet års Riksdags bevillningsutskott, efter att hafva berört den import, som eger rum af nämnda vara från Finland och Amerika, följande:

»I stort sedt torde man kunna erkänna, att den högt uppdrifna mejerihandtering, som för närvarande bedrifves i de ekonomiskt kraftigast utvecklade provinserna i vårt land, icke lider något synnerligt men utaf

ofvanberörda import. Men det importerade smöret utgör deremot en farlig konkurrent för det sekunda smör, som tillverkas i alla de glest befolkade trakter i landet, der de små gårdsbruken omöjliggöra rationelt ordnad mejerirörelse, samtidigt som de stora afstånden emellan ladugårdarne göra det omöjligt att inrätta bolagsmejerier, och der jordbrukaren således är hänvisad att efter enklaste metod tillverka smöret i sitt eget hem. Särskildt i Norrland lär efter tullens införande börjat uppblomstra en dylik smörhandtering, hvilken dess idkare, om tullen nu borttoges, säkerligen skulle se sig nödsakade att åter nedläggga.

Enligt uppgifter å införseln och utförseln af smör under de senaste åren hafva dessa utgjort:

år 1884 införseln:	3,240,467 kilogram	utförseln:	9,562,470 kilogram
» 1885	» 3,658,220	»	»	11,452,856 »
» 1886	» 3,382,004	»	»	12,065,678 »
» 1887	» 3,442,524	»	»	13,700,929 »
» 1888	» 2,842,545	»	»	14,809,491 »
» 1889	» 2,303,228	»	»	14,706,256 »
» 1890 omkring	2,416,000	» omkring	14,972,000 »

Den minskade import, som sålunda, sedan smörtullen infördes, egt rum, torde kunna antagas hafva blifvit ersatt genom ökad tillverkning inom landet af för den inhemska konsumtionen beräknad vara. Det med tullen afsedda ändamålet har således blifvit uppfyllt.

Man har ifrågasatt, huruvida icke åtminstone tullen å det konstgjorda smöret borde borttagas, då genom densamma de inhemska tillverkarne af dylikt smör vore särskildt gynnade till följd af tullfrihet å råvaran, hvilken säges införas såsom talg. Men dels skulle stadgandet om tull å naturligt och tullfrihet å konstgjordt smör vålla allt för stora svårigheter vid tullbehandlingen, dels lär ock den råvara, som i allmänhet af våra margarinfabrikanter användes, icke få införas under rubriken talg, utan betecknas såsom oleomargarin, en artikel, som tullbehandlas som ister och därför äsättes samma tull som smör.»

Med rättelse af den felaktiga uppgift, att oleomargarin, hvilken vara lika väl som margarin vid tullbehandling alltid hänförts till »smör, konstgjordt», skulle förtullas såsom ister, får utskottet i allt öfrigt instämma i anförda yttrande och på grund deraf hemställa:

26:o) att i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag tullen å smör, naturligt, måtte bibehållas vid 20 öre per kilogram; samt

27:o) att tullsatsen för *smör, konstgjordt*, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bestämmas till samma belopp som det nu gällande, 20 öre per kilogram.

Oleomargarin. Lika med Kongl. Maj:t anser utskottet, att *oleomargarin* bör, på sätt för närvarande eger rum, draga samma tull som margarin (»konstgjordt smör»); och då det skäl, tullkomitéen anfört för denna artikels specificerande i tulltaxan, synes ega full giltighet, hemställer utskottet,

28:o) att, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, i tulltaxan måtte å vederbörligt ställe införas en så lydande rubrik:

»*Oleomargarin* 1 kilogram 20 öre.»

Ister. Då utskottet hemställt om bibehållande af nu gällande tull å *smör*, såväl *konstgjordt* som naturligt, anser sig utskottet sakna anledning att i fråga om *ister* förorda någon ändring i gällande tullsats, utan hemställer,

29:o) att, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, gällande tullsats för *ister*, 20 öre per kilogram, måtte bibehållas oförändrad.

Ost. I fråga om *ost* har någon ändring i nu gällande tullsats, hvilken oförändrad upptagits i Kongl. Maj:ts förslag, icke blifvit ifrågasatt. Anledning dertill torde ock så mycket mindre förefinnas, som införseln af denna vara lärer till hufvudsaklig del omfatta sådana finare ostsorter, hvilka ingalunda kunna hänföras till oundgängliga lifsförnödenheter.

Utskottet hemställer derföre,

30:o) att gällande tull å *ost, allu slag*, 20 öre per kilogram, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, bibehållas oförändrad.

Efter hvad sålunda anförts och föreslagits, får utskottet tillika hemställa:

31:o) att herrar Bruses och Olssons samt Gumælius' motioner, för såvidt de afse ändring under innevarande år i tulltaxans bestämmelser angående spannmål, omalen, råg och hvete, samt malen, mjöl och gryn, alla slag, äfvensom

fläsk, andra slag än rökt, samt potates, måtte anses genom utskottets föregående hemställanden besvarade; samt 32:o) att herrar Bruses och Olssons motion, i hvarden för öfrigt åsyftar ändring för innevarande år i gällande tulltaxa, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Beträffande den föreslagna nya tulltaxan i öfrigt vill utskottet framdeles inkomma med betänkande, hvilket utskottet slutligen härmed får för Riksdagen

33:o) anmäla.

Stockholm den 25 februari 1892.

På utskottets vägnar:

F. BARNEKOW.

Reservationer:

af friherre *Barnekow* samt herrar *Fock*, *Sederholm*, *Lithander*, *Almström*, *Cavalli*, *Stephens*, *P. J. Andersson*, af *Burén* och *Philipson*:

Den under hösten år 1891 inträffade prisstegringen å spannmål är ingalunda någon ovanlig företeelse å spannmålsmarknaden. Tid efter annan, ja man kan nästan säga med periodisk regelbundenhet, hafva dylika prisstegringar inträffat, oberoende af förekomsten af spannmålstullar, och erfarenheten har gifvit vid handen, att ju snabbare och högre prisstegringen varit, desto kortare tid har den kunnat bibehålla sig; liksom detta i allmänhet visat sig blifva förhållandet, i samma mån som transportmedlen vunnit högre utveckling. Om vi taga i betraktande prisförhållandena å spannmål och särskildt å hvete och råg inom vårt land under de sista decennierna

före spannmålstullarnes införande, framgår enligt af stadsmäklare gjorda beräkningar af medelprisen för leverans i Stockholm att, då priset, per 100 kilogram räknadt, i början af 1874 uppgick, å hvete till 23 kronor 30 öre och å råg till 16 kronor 70 öre, det nedgått till 14 kronor 80 öre å hvete vid slutet af februari samt till 12 kronor 32 öre å råg vid slutet af oktober år 1875; att sedan priset derefter stigit och vid medlet af år 1877 uppgått, å hvete till 24 kronor 10 öre samt å råg till 15 kronor 30 öre, det åter fallit, så att detsamma vid slutet af år 1878 utgjort allenast 16 kronor 40 öre å hvete samt 10 kronor 4 öre å råg; samt att priset, som under medlet af år 1881 noterades till 22 kronor 80 öre å hvete samt till 18 kronor 2 öre å råg, nedgått, å hvete redan efter två månader till 14 kronor 81 öre samt å råg vid 1882 års slut till 10 kronor 16 öre.

Hvad nu särskildt beträffar den stegring af spannmålsprisen, som begynte under senare delen af år 1891 och ännu i viss mån bibehåller sig, fins ingen anledning att antaga, att den skulle vara af annan natur än de under tullfrihetsperioden inträffade prisstegringar eller beteckna ett sådant omslag för framtiden å spannmålsmarknaden, att man finge emotse prisstegringens stabilitet. Vore nemligen spannmålstullarne orsaken till de nuvarande höga prisen å spannmål, skulle stegringen hafva skett med högst ett belopp, motsvarande tullsatsens storlek, och ej, såsom nu är fallet, nått en höjd, som icke står i något förhållande till tullsatsen. Vi äro tvärtom öfvertygade, att spannmålstullarne, långt ifrån att orsaka dylika prisstegringar, komma att i samma mån, som landets jordbruk genom skydd mot utländsk konkurrens utvecklar sig derhän, att det kan lemna landets befolkning dess behof af brödsäd, göra prisstegringarna mera sällsynta, enär prisförhållandena inom landet då icke i så hög grad komma att röna inflytande af utlandets skördeförhållanden och spekulationer. Den nuvarande prisstegringen torde få tillskrivas hufvudsakligen samma orsaker, som medverkat vid föregående prisstegringar, nemligen missväxt i länder, af hvars sädesproduktion vi ännu äro beroende för erhållande af vårt behof utaf brödsäd, samt spekulation dels å den internationella marknaden dels ock å marknaden inom vårt eget land, här utan tvifvel i början åtminstone frankallad af de framställningar om missväxt i utlandet, obetydligheten af landets egna spannmålsförråd och den hotande nöden, som af tullskyddets motståndare och dess organ blifvit gjorda. Utan all fråga finnes, hvad den nuvarande prisstegringen beträffar, att hänvisa till den ytterligt omfattande missväxten i Ryssland, hvars tillgångar, särskildt å råg, sedan många år tillbaka haft ett afgörande inflytande å rågprisen i vårt land. Då det emellertid ej varit missväxt inom de stora spannmålsproducerande utomeuropeiska länderna, kan missväxten i Ryssland endast förorsaka en

prisstegring under den närmaste tiden, till dess de mera aflägsna ländernas öfverskott af spannmål hunnit komma i marknaden. Att dessa redan nu finnas å försäljningsplatserna, visar sig af de kolossala tillgångar af spannmål, som äro lagrade öfver hela vestra Europa. Ensamt i vårt land fans den 31 nästlidne januari å nederlag 20,562,209 kilogram hvete och 18,337,159 kilogram råg, hvilka förråd emellertid af spekulationen, i väntan på den mycket omskrifna tullfriheten eller åtminstone tullnedsättningen, tills vidare hållas ur marknaden. Liksom missväxt måste anses för ett undantagsförhållande och af öfvergående natur, kan ej heller spanmålsspekulationen hålla öfverdrifna pris under någon längre tid vid magt. Spanmålen kan nemligen ej utan förlust för spekulanterna sjelfva någon längre tid hållas ur marknaden.

De förhållanden, som framkallat den nuvarande prisstegringen, äro således helt och hållet exceptionella och antagligen af en snart öfvergående natur. Under sådana omständigheter hafva vi, i likhet med hvad Kongl. Maj:t ansett, funnit det ingalunda vara förenligt med klok omtanke för våra ekonomiska förhållanden att på grundvalen af dylika tillfälliga omständigheter beröfva landets jordbrukare ett skydd, som, infördt år 1888 i ändamål att förebygga en hotande ruin för jordbruket, helt visst skulle fortfarande befunnits behöfligt, derest ej berörda förhållanden drifvit upp prisen till en höjd, som utan all fråga är egnad att tilldraga sig uppmärksamhet. Skall deremot någon åtgärd vidtagas mot denna af tillfälliga omständigheter betingade prisstegring, bör en sådan bestå uti en likaledes tillfällig nedsättning i de vid 1888 års riksdag åsatta spannmålstullarne; och vi hafva därför biträdt Kongl. Maj:ts uppfattning att en nedsättning i spannmålstullarne redan under innevarande år bör ega rum. I Kongl. Maj:ts förslag hafva vi dock ansett någon förändring böra göras för att icke nedsättningen skall åstadkomma skada, långt större och oberäkneligare än de fördelar, som med nedsättningen åsyftats. Kongl. Maj:t har i sitt förslag till nedsättning ansett någon betänklighet icke möta mot att låta nedsättningen gälla till 1892 års slut. Vår öfvertygelse deremot är, att en förändring af tullsatserna å spannmål vid 1892 års slut, det vill säga deras återgående till nuvarande belopp, skall under hösten år 1892 framkalla en öfverdrifven spanmålsspekulation och en öfverflödigt stor import af spannmål. Det är nemligen klart, att redan tidigt under hösten 1892, innan ännu kännedom vunnits angående landets egna tillgångar, skola, under det de låga tullsatserna ännu gälla, spannmål och mjöl i stor myckenhet importeras för att först efter 1893 års ingång, då de högre tullsatserna trädt i kraft, släppas ut i marknaden. Under hösten 1892 kommer sannolikt hela det quantum, som behöfves ända till dess 1893 års skörd kommit i mark-

naden, att importeras. Häraf blefve en följd, att producenterna inom landet under förra hälften af år 1893 icke kunde påräkna någon tillfredsställande afsättning för sina produkter, äfvensom att de högre tullsatserna under nämnda tid komme att helt och hållet blifva betydelselösa. Vi hafva därför ansett nödvändigt, att en annan tidpunkt för nedsättningens upphörande bestämmes. Enligt vår åsigt bör nedsättningens slut lämpligast förläggas till den 1 juli 1893. Importen af spannmål och mjöl skall då, utsträckt öfver en längre tidrymd, icke blifva så forcerad, och viktigast af allt, spekulationen på de högre tullsatsernas återinträdande i kraft skall, då inom kort tid efter tullens höjande årets skörd är att förvänta i marknaden, blifva förenad med synnerlig risk och i följd deraf naturligen mindre liflig.

Denna spekulatioen och dermed följande olägenheter blifva naturligtvis större, ju mera tullsatserna nedsättas. Af detta skäl och då, såsom vi förut nämnt, de uppgifna förråden på såväl den europeiska som den utomeuropeiska marknaden äro högst betydliga, hvilket förhållande redan betingat en sänkning af spannmålsprisen sedan sistlidne höst och sannolikt kommer att föranleda till ytterligare prisfall, hafva vi ansett att nedsättningen ej bör göras så stor, som den Kongl. Maj:t föreslagit, helst man äfven bör taga hänsyn till statens behof af inkomsten från spannmåls-tullarne.

Till ofvanomförmälda skäl kan äfven läggas det, att 1893 års Riksdag blir i tillfälle att, med tagen hänsyn till för handen varande förhållanden, reglera tullsatserna.

Af de skäl, som vi här ofvan anført, få vi, som icke hafva något att erinra emot de af utskottet i mom. 1, 2 och 4 framställda förslag, härmed anmäla vår reservation:

emot mom. 3:o, hvarvid vi förena oss om att hos Riksdagen hemställa,

att å *spannmål, omalen, råg och hvete*, som i landet införes från och med den 1 juli 1893, måtte bestämmas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats af 2 kronor 50 öre för 100 kilogram.

vid mom. 5:o. På grund af dels de skäl, som vi här ofvan anført och vår på dessa skäl grundade hemställan angående spannmål, omalen, råg och hvete, som i landet införes från och med den 1 juli 1893, dels ock det förhållande att tulltekniska skäl omöjliggöra någon åtskilnad emellan olika mjölsorter och att således, då utskottet hemställt om viss tull å mjöl af andra slag än råg och hvete för tiden från och med den 1 juli 1893, för

denna tid samma tullsats med nödvändighet måste åsättas jemväl råg- och hvetemjöl, sakna vi all anledning att tillstyrka tullfrihet för spanmål, malen, mjöl och gryn af råg och hvete för tiden från och med den 1 juli 1893; hvadan vi hemställa,

att tullen å *spanmål, malen, mjöl och gryn af råg och hvete* måtte för tiden från och med den 1 juli 1893 bestämmas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats af 4 kronor 30 öre för 100 kilogram.

vid mom. 6:o. Vid 1888 års riksdag, då tull sattes å spanmål, omalen, hafre och vicker, anförde utskottet såsom skäl för sin hemställan om tull å dessa artiklar:

»Det kunde visserligen tyckas vara öfverflödigt att belägga hafre, som är en af våra förnämsta exportartiklar, med tull. Af de motionärer, hvilka yrkat tull å detta sädesslag, har emellertid anmärkts, att i ett genomfördt skyddssystem icke borde saknas tull å hafre, enär import deraf egde rum. Enligt officiella underrättelser uppgick denna import år 1886 till något öfver två millioner kilogram. Då veterligt är, att hafreimporten under sistlidna år öfverstigat importen år 1886 och sålunda visar tendens till ökning; samt till utskottets kännedom kommit, att hafre numera hit införas icke blott för att härifrån åter utföras utan till konsumtion inom landet, finnes icke något skäl, hvarför man ej skulle belägga äfven detta slag af spanmål med tull. Denna tull har utskottet ansett lämpligen kunna bestämmas till en krona för 100 kilogram. Och enär vicker, såsom känt är, oftast användes blandadt tillsammans med hafre, bör vicker draga tull lika med hafre.»

Samma uppfattning uttalade samtliga Första Kammarens ledamöter i utskottet i sin mot utskottets hemställan till 1891 års riksdag om tullfrihet å ifrågavarande artiklar gjorda reservation, hvilken af Riksdagen biträdades.

Vi finna icke några nya skäl i år vara af utskottet anförda, som skulle kunna föranleda ändring i här ofvan anmärkta uppfattning och få fördenskull till Riksdagen hemställa,

att å *spanmål, omalen, hafre och vicker* måtte, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, sättas en tullsats af 1 krona för 100 kilogram.

vid mom. 12:o. Då jemväl, enligt utskottets åsigt, bröd, andra slag, bör draga samma tull som mjöl af råg och hvete och vi föreslagit, att å råg- och hvetemjöl måtte för tiden från och med den 1 juli 1893 bestämmas den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats, hemställa vi,

att å *bröd, andra slag*, som införes från och med den 1 juli 1893, måtte bestämmas jemväl den af Kongl. Maj:t föreslagna tullsats af 4,3 öre för 1 kilogram.

vid mom. 13:o. Då vi hemstält om tull å bröd, andra slag, som införes från och med den 1 juli 1893, följer deraf att vi måste yrka bibehållande af tullrestitution för bröd, andra slag, som, tillverkad inrikes af utländskt råämne, efter nämnda tid utföres, hvadan vi hemställa att till utskottets förslag under mom. 13:o, att Riksdagen måtte besluta, att för bröd, andra slag, som, tillverkad inrikes af utländskt råämne, före den 1 juli 1893 utföres, skall, under de vilkor i öfrigt, som i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna stadgas, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 2,5 öre per kilogram, måtte fogas ett nytt mom. af följande lydelse:

13:o b) att för bröd andra slag, som, tillverkad inrikes af utländskt råämne, efter den 1 juli 1893 utföres, skall, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 4 öre per kilogram.

vid mom. 17:o. Vi vilja här påpeka det förhållande, att, ehuru under år 1890 potatesskörden inom landet varit mindre god, ja nästan missväxt å potates inträffat, 1891 års Riksdag likväl icke fann skäl att bifalla den inom riksdagen af åtskilliga motionärer gjorda hemställan om tullfrihet å potates för budgetsåret 1892 samt än mindre ansåg skäl förefinnas att, med anledning af en motionärs yrkande, att tullen å potates måtte snarast möjligt redan under budgetsåret 1891 borttagas, företaga någon åtgärd. Då utskottet nu icke anfört några som helst nya skäl, som kunna föranleda ändring i den af 1891 års Riksdag uttalade uppfattning om behovet af tull å potates, få vi hemställa,

a) att å *potates, äfven krossad eller rifven*, måtte, i enlighet med hvad af Kongl. Maj:t föreslagits, bestämmas en tullsats af 50 öre för 100 kilogram; samt

b) att herrar Bruses och Olssons motion om tullfrihet äfven för innevarande år å *potates, äfven krossad eller rifven*, måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

af herrar *Fock, Sederholm, Almström, Cavalli, Stephens, P. J. Andersson, af Burén, Philipson och von Post:*

vid mom. 18:o. Då denna artikel, i fråga om användningen, hufvudsakligen är att likställa med potates, och potates af förut åberopade skäl utaf oss ansetts böra draga en tullsats af 50 öre för 100 kilogram, få vi hemställa,

att å rötter, *ej specificerade, ätbara, måtte, i likhet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, sättas en tullsats af 50 öre för 100 kilogram.*

af friherre *Barnekow* samt herrar *Fock, Sederholm, Lithander, Almström, Cavalli, Stephens, P. J. Andersson och Philipson:*

vid mom. 21:o. Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har till statsrådsprotokollet den 13 januari 1892, med anledning af det förslag till tulltaxa, som afgifvits af de dertill förordnade komiterade, anfört:

»Komitén, som af anförda skäl funnit sig i allmänhet icke böra föreslå någon ändring i de delar af tulltaxan, hvilka under de sista åren varit föremål för Riksdagens behandling, har i öfverensstämmelse härmed upptagit oförändrade, bland andra tullsatser, den af 1888 års Riksdag för *fläsk, andra slag*, bestämda, 20 öre per kilogram. Då tull åsattes artikeln *fläsk*, skedde detta under antagande, att derigenom den inhemska svinafveln skulle kunna väsentligen uppdrifvas, hvilket skulle, jemte öfriga fördelar, äfven medföra det gagn, att den under senare tider ansenligt utvecklade mejerihandteringen kunde tillgodogöra sig eljest värdelöst affall. Det lär icke heller kunna bestridas, att förstnämnda handtering efter *fläsktullens* införande gjort icke obetydliga framsteg. Derom vittnar icke allenast den tilltagande exporten utan äfven det växande antalet svinslagterier inom landet. Medgifvas måste dock, att den nuvarande tullsatsen, uppgående till ungefär en tredjedel af varuvärdet, är väl hög, och att det med afseende å de stegrade prisen på åtskilliga andra lifsförnödenheter vore af hänsyn till den konsumerande allmänheten önskvärdt, att en nedsättning af berörda tullsats kunde ega rum. Vid sådant förhållande och då jag icke hyser någon farhåga, att en dylik nedsättning kommer att medföra någon afsevärd olägenhet för de näringsgrenar, som deraf beröras,

får jag i underdånighet hemställa, att i Kongl. Majts förslag tullsatsen för fläsk, andra slag, måtte upptagas till endast 10 öre per kilogram.»

Biträdande herr statsrådets uppfattning ej mindre angående det gagn, fläsktullen medfört, och dess deraf följande nödvändighet än äfven beträffande sjelfva tullsatsens höjd, få vi hemställa,

a) att å *fläsk, andra slag*, måtte, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, tullsatsen upptagas till endast 10 öre per kilogram; samt

b) att herrar Bruses och Olssons motion om tullfrihet äfven för innevarande år å fläsk, andra slag, måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

af herr af *Burén*:

vid mom. 21:o. Då priset å fläsk i förhållande till de höga prisen å spannmål, som är det förnämsta råmaterialet för fläskproduktionen, har varit och är synnerligen lågt och sålunda anledningen till den föreslagna nedsättningen å tullen å spannmål ej här förefinnes;

då fläsktullens goda verkan, den korta tid densamma existerat, att öka produktionen inom eget land, af officiella handlingar är konstaterad och icke bättre kan framhållas än af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, då herr statsrådet uti statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1892, bland annat, anför: »Det lär icke kunna bestridas, att förstnämnda handtering (den inhemska svinafveln) efter fläsktullens införande gjort icke obetydliga framsteg. Derom vittnar icke allenast den tilltagande exporten utan äfven det växande antal svinslagterier inom landet»;

då enligt min öfvertygelse den af Kongl. Maj:t för år 1893 föreslagna stora nedsättningen af fläsktullen med icke mindre än 50 %, långt ifrån att gagna den konsumerande allmänheten, hufvudsakligast kommer att gynna ett fåtal mellanhänder, som handla med denna vara;

då utskottet i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts proposition n:r 9 beslutat att bibehålla tullen å lefvande svin 15 öre pr kilogram och å ister 20 öre per kilogram, hvilka tullar stå i omedelbart sammanhang med den nuvarande fläsktullen 20 öre per kilogram, men dessa tullar genom fläsktullens nedsättning till 10 öre per kilogram icke komma i rimlig proportion, hvarigenom det rigtiga förhållandet, som nu eger rum dem emellan, väsentligen rubbas, och för att detta missförhållande ej må blifva allt för stort,

så får jag värdsammast hemställa om att stanna vid en nedsättning af fläsktullen med 25 % och att Riksdagen sålunda ville besluta,

att tullen å *fläsk, andra slag*, för år 1893 måtte bestämmas till 15 öre per kilogram.

af herrar *J. Johansson* i Noraskog, *A. Andersson* i Intagan, *Arhusiander*, *Collander*, *S. M. Olsson* i Sörnäs, *Bokström*, *G. Jansson* i Krakerud, *O. B. Olsson* i Maglehult och friherre *W. von Schwerin*:

Såsom i utskottets betänkande finnes omförmäldt, hafva de begge motsatta tullpolitiska åsigter, som inom utskottet sökt göra sig gällande, varit till lika styrka företrädde, i följd hvaraf den förseglade sedeln fått falla utslaget öfver många af utskottets beslut, hvilka sålunda, betraktade såsom ett helt, icke kunna anses gifva ett fullständigt uttryck åt någondera sidans mening.

Med anledning deraf och för att likväl söka åstadkomma ett förmedlings- och sammanjemkningsförslag, som under för handen varande förhållanden kunde hafva någon utsigt att vinna majoritet inom Riksdagen, hafva vi ansett oss böra så till vida frångå den ståndpunkt i fråga om tullfrihet å de oundgängligaste lifsmedlen, hvilken vi inom utskottet sökt häfda, att vi i särskild skrifvelse förklarar oss villiga att frånträda de inom utskottet fattade besluten angående tullbestämmelserna å spanmål och mjöl under detta och nästkommande år, mot vilkor att jemväl Första Kammarens ledamöter frånträdde samma beslut, och att utskottet i stället, såsom svar å Kongl. Maj:ts propositioner n:is 8 och 9 samt i ämnet väckta motioner, tillstyrkte: 1) att tullen för år 1893 bestämdes för *spanmål, omalen*, råg, hvete, korn, majs, ärter och bönor till hälften af nu gällande tullsats, eller till 1 krona 25 öre för 100 kilogram; 2) att tullen för *spanmål, malen*, mjöl och gryn, alla slag, bestämdes till en i förhållande derefter beräknad tullsats af 2 kronor 50 öre för 100 kilogram; 3) att de härmed omedelbart sammanhängande tullsatserna reglerades i proportion härefter; samt 4) att utskottet i förening härmed tillstyrkte en anhållan till Kongl. Maj:t att ifrågavarande förändringar i tulltaxan jemväl för innevarande år blifve snarast möjligt tillämpade.

Detta förslag lyckades emellertid icke tillvinna sig behörigt afseende, men vi tillåta oss, detta oaktadt, att i form af reservation underställa det samma Riksdagens pröfning.

I öfverensstämmelse med nämnda förslag anse vi oss därför böra hemställa,

a) *i fråga om punkterna 2), 3) och 7) i utskottets betänkande:*

att för *spanmål, omalen*, råg, hvete, korn, majs, ärtor och bönor, måtte bestämmas en tull af 1 krona 25 öre för 100 kilogram;

b) *i fråga om punkterna 4), 5) och 10):*

att för *spanmål, malen*, mjöl och gryn, alla slag, måtte bestämmas en tullsats af 2 kronor 50 öre per 100 kilogram;

c) *i fråga om punkten 8):*

att *malt*, äfven krossadt, måtte åsättas en tull af 1 krona 50 öre per 100 kilogram;

d) *i fråga om punkten 9):*

att för *spanmål, omalen*, andra slag, ej specificerade, måtte bestämmas en tullsats af 1 krona 25 öre för 100 kilogram;

e) *i fråga om punkterna 11) och 12):*

att för *bröd*, andra slag, måtte bestämmas en tull af 2,5 öre per kilogram;

f) *i fråga om punkten 13):*

att Riksdagen måtte besluta, att för *bröd*, andra slag, som tillverkats inrikes af utländskt råämne och under år 1893 utföres, skall under de vilkor i öfrigt, som i 9 § 1 mom. tulltaxeunderrättelserna stadgas, restitutionsvis af tullmedlen utbetalas 2,3 öre per kilogram;

samt g) *i fråga om punkten 1) af utskottets betänkande:*

att Riksdagen, med anmälan att Kongl. Maj:ts pro-

position n:o 8 icke kunnat bifallas i oförändradt skick, måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att de förändringar i nu gällande tullsatser för *spanmål*, omalen och malen, alla slag, äfvensom för *bröd*, hvilka, i anledning af det i Kongl. Maj:ts proposition n:o 9 framlagda förslag till ny tulltaxa m. m., af Riksdagen beslutas, måtte jemväl för tiden till innevarande års slut varda tillämpade.

Under åberopande af hvad vi här ofvan anført och i öfverensstämmelse med de af oss föreslagna tullsatserna å spanmål och mjöl, hemställes i fråga om punkten

14) att för *ris*, oskaladt, eller paddy, måtte stadgas en tullsats af 1 krona 25 öre för 100 kilogram; och

15) att tullen å *gryn*, *ris-*, och *rismjöl*, bestämmes till 2 kronor 50 öre för 100 kilogram.

Då det icke torde kunna bestridas att, med den utveckling som mejerihandteringen numera erhållit, artikeln *kli* mer och mer ingår i en rationel utfodring af mjölkboskap och rent af erfordras för producerande af prima smör, samt då det vidare är ett faktum, att behovet af denna vara icke på långt när kan fyllas af den inhemska produktionen, hvilket förhållande tydligt framgår af de senaste årens in- och utförsel af *kli*, som utgjorde:

		Införsel.	Utförsel.
1886.....	kilogram	7,445,759	4,821,433
1887.....	»	9,726,666	3,009,763
1888.....	»	7,136,171	2,742,252
1889.....	»	15,228,650	2,252,023
1890.....	»	31,861,626	1,007,376,

synes det oss vara fullkomligen ådagalagdt, att *klitullen* snarare måste vara till betydlig skada än till något gagn för det svenska jordbruket och dess mejerihandtering, hvadan vi hemställa,

16) a) att för *kli* måtte bestämmas tullfrihet; samt

b) att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att tullen å *kli* måtte för tiden till innevarande års slut upphävas.

I fråga om bibehållande af tullen å kött, andra slag, tillåta vi oss att ur en vid sistlidet års riksdags bevillningsutskotts betänkande n:o 1 fogad reservation hufvudsakligen anföra, att den köttimport, som sker till Sverige, med mer än nio tiondelar af sitt quantum går till Stockholm och de norra orterna. Den företer ingen som helst inverkan af tullen. Den uppgick 1890 till samma siffra som åren 1886 och 1887, eller omkring 1,350,000 kilogram, utgjorde 1889 öfver 1,700,000 kilogram och förlidet år 1,500,000 kilogram. Det tillskott af kött, som Norrland behöfver, måste det således fortfarande införa och finna sig i att betala till högre pris. Som skydd för de norrländska jordbrukarne, hvilka, enligt utskottets förmenande, i sin kreatursafvel före tullens åsättande hade att utstå en svår konkurrens från Finland, kan denna tull vid nyss anförda jemförelsevis obetydliga importsiffror icke utöfva något nämnvärdt inflytande, och såsom skydd för den svenska köttproduktionen i öfrigt, hvilken gör sin export i form af levande boskap, är tullen alldeles värdelös. Då vi icke finna mera med billigheten öfverensstämmande att med särskild skatt belägga Norrlands kött- än dess fläskkonsumtion, och då tullbeloppet här endast uppgår till siffror af mindre betydenhet, hemställa vi,

20) att för kött, andra slag, ej specificerade, måtte bestämmas tullfrihet.

Angående tullen å de slag af *kreatur*, som i utskottsbetänkandet omförmälas, må här anföras, att in- och utförseln utgjorde af

Nötboskap.

		Införsel.	Utförsel.
1886	stycken	1,825	25,000
1887	»	2,001	29,884
1888	»	2,563	35,669
1889	»	4,140	37,380
1890	»	7,300	37,190
1891	»	3,650	29,600

Får.

1886	stycken	825	30,286
1887	»	892	32,402
1888	»	814	40,065
1889	»	700	43,630
1890	»	1,120	33,390
1891	»	580	25,720

Häraf framgår, att införseln af nötboskap och får är obetydlig i förhållande till den stora utförseln. Importen utgöres dels af finsk boskap till Norrland och dels af rasdjur, som införas till förbättring af södra och mellersta Sveriges ladugårdar. De statistiska siffrorna ådagalägga derjemte, att Norrland, oaktadt tullen, nödgats betydligt öka denna del af sin lifsmedelsimport, liksom ock att öfriga landets införsel af rasdjur äfven efter tullens införande stigit. Det förra slaget af import kunna vi ej önska onödigtvis fördyra, och i fråga om importen af afvelsdjur skulle vi anse rimligare att man särskildt premierade än att man särskildt beskattade de åtgärder, som företagas till höjande af vår ladugårdsskötsel.

Svin.

		Införsel.	Utförsel.
1886	stycken	8,803	31,960
1887	»	13,060	37,150
1888	»	6,500	190
1889	»	3,930	2,550
1890	»	3,740	6,250
1891	»	4,130	7,580

Svinimporten är likaledes nästan uteslutande en till öfre Norrland ingående fläskinförsel, som i anledning af Finlands ringa afstånd från de norrländska hamnarna snarare hemtas från sistnämnda land än från mera fjerran belägna svenska platser. Den går nästan helt och hållet till Sundsvall och norr om Sundsvall belägna orter.

Då utskottet för öfrigt tillstyrkt tullfrihet å fläsk, andra slag, synes det vara så mycket mera oegentligt att fortfarande behålla tullen å levande svin.

Vi hemställa alltså,

- 23) att för *nötkreatur* måtte bestämmas tullfrihet;
- 24) att tullsatsen för *får* måtte borttagas; samt
- 25) att tullen å *svin* jemväl måtte borttagas.

I den här ofvan åberopade, vid sistlidet år riksdags bevillningsutskotts betänkande n:o 1 fogade reservation af Andra Kammarens utskottsledamöter, yttrades i fråga om tull å *smör*:

»Artikeln smör har numera i vårt land höjt sig till det tredje eller fjärde rummet bland landets exportartiklar; den valuta vi från utlandet indraga i liqvid för densamma uppgår till nära 30 millioner kronor. Vid

en sådan export bestämmes det inhemska priset å smör uteslutande af den utländska marknaden. Det smör, öfver hvars starka införsel man från skyddsvänligt håll före 1888 hördes klaga och som man genom den då åsatta tullen afsåg att utestänga, utgjordes hufvudsakligen af Finlands smörtillverkning, som då mest gick till Sverige. Detta smörs finaste märken utskeppades i förening med svenskt smör från svensk hamn till England, och Sverige förtjenade derpå transitofrakt och handelsvinst; de lägre märkena ingingo i den svenska konsumtionen och ökade derigenom den kvantitet vida dyrbarare eget smör vi kunde sälja till utlandet. Efter tullens införande har det finska smöret funnit vägen direkt till den engelska marknaden, der det nu i stället uppträder såsom konkurrent till vår svenska vara, under det den svenska smörexporten efter denna tid stått stilla, oaktadt vår mejerirörelses utveckling alltjemt fortgått. Med sådana förhållanden för ögonen kunna vi ej betrakta införandet af smörtullen annorlunda än som ett betänkligt missgrepp i den nationella hushållningen.

Detta yttrande eger fortfarande sin fulla tillämpning. Och då härtill kommer, att det tullskydd, man velat bereda åt de små jordbrukarne för deras tillverkning af sämre och billigare smörsorter, i verkligheten länder dem mera till skada än till gagn derigenom, att den likaledes tullskyddade, men billigare tillverkningen af konstgjordt smör eller margarin i hög grad konkurrerar med det s. k. sekundasmöret, synes alla skäl tala därför,

26) att nu gällande tull å *smör, naturligt*, måtte borttagas; samt

27) att tullen å *smör, konstgjordt*, jemväl måtte borttagas.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit föreslaget i fråga om borttagande af tullen å konstgjordt smör eller margarin, hemställa vi,

28) att med afslag å hvad Kongl. Maj:t föreslagit angående tull å *oleomargarin*, i tulltaxan måtte å vederbörligt ställe införas en så lydande rubrik:

Oleomargarin *fritt*.

Då tullen å *ister* synes rimligtvis böra följa tullen å artikeln fläsk, andra slag, hvarå utskottet tillstyrkt tullfrihet, anse vi oss böra hemställa,

29) att för *ister* måtte bestämmas tullfrihet.

Af herr *Fredholm*:

Att ingå på en närmare granskning af de skäl, som under de senare åren från olika synpunkter blifvit anförda för och mot fördelarne för jordbruket af tullskydd, bör numera kunna få anses som en öfvervunnen standpunkt. Till förut anförda skäl torde svårligen kunna fogas något nytt, och om detta till äfventyrs låte sig göra, kan man knappast hoppas, att ett sådant skäl i och för sig skall verka rubbande på någons förut fattade mening i frågan.

Derom torde man dock kunna vara ense, att det hufvudsakliga skäl, som föranledde införandet af tull å spanmål, var det, att spanmålsprisen vid tiden för förenämnda tulls införande voro så låga, att de enligt jordbrukarens mening icke betäckte produktionskostnaderna. Detta det hufvudsakliga skälet för åsättande af tull å spanmål kan emellertid nu sägas hafva alldeles bortfallit, då, såsom allmänt känt är, spanmålsprisen stigit med tre eller mer än tre gånger beloppet af den tullsats, som man vid spanmålstillarnes införande ansåg vara behöflig för att bereda jordbrukaren skälig ersättning för hans arbete.

Med anledning af denna stora prisstegring å spanmålen lönar det numera ej heller mödan att tvista derom, huruvida spanmålstillen höjt prisen på befolkningens förnämsta lifsförnödenheter med hela sitt belopp, såsom af några blifvit påstådt, af andra bestridt. Orsaken till prisstegringen må vara hvilken som helst, faktum är emellertid att denna nu nått en sådan höjd, att den kroppsarbetande befolkningen endast med stor svårighet kan genom sitt arbete betäcka kostnaderna för sina oundgängligaste födoämnen. Detta betänkliga förhållande måste ur tullvännernas synpunkt vara så mycket mer beaktansvärdt, som en af dem såsom möjlig förutsatt prisstegring, enligt deras utsago, ej skulle få något att betyda för landets stora kroppsarbetande befolkning, emedan denna då skulle komma att i de rikare arbetstillfällen, som tullskyddet beredde, erhålla en ökad arbetsförtjenst, som mer än väl skulle uppväga de stegrade lefnadskostnaderna. I fullkomlig motsats härtill har den under tullskyddet vunna erfarenheten ådagalagt, ej blott att arbetsförtjensten icke ökats, utan, hvad värre är, sjelfva möjligheten till erhållande af arbetsförtjenst har på grund af den rådande arbetsbristen icke på mycket länge varit förenad med så stora svårigheter som just nu.

Det vill synas mig, som borde det för hvar och en vara uppenbart, att en betydande lättnad i de obemedlades kamp för brödfödan skulle beredas denna den öfvervägande delen af landets befolkning, om spanmålstillarne afskaffades. Derigenom skulle priset på den spanmål, som

till landet utifrån införes, kunna sänkas med det belopp, hvarmed spanmålstullen nu utgår. Beräknad efter den införsel utöfver utförseln af råg och hvete, såväl malen som omalen, som under det föregående året egt rum, skulle denna nedsättning i priset på den införda spanmålen belöpa sig till omkring sex millioner kronor. Tager man tillika i betraktande att befolkningens behof af brödsäd fylles för råg till omkring tredjedelen och för hvete till omkring hälften af hvad som deraf utifrån införes, så bör man lätt kunna förstå, hvilket betydligt inflytande på lefnadskostnadernas nedbringande spanmålstullens afskaffande skall utöfva.

Då således det från jordbrukets synpunkt hufvudsakliga skälet för åsättandet af tull å spanmål bortfallit, och då tillika lefnadskostnaderna stigit i en för samhällets obemedlade invånare oroväckande grad, på samma gång tillfällena till erhållande af arbetsförtjenst minskats; så framgår af dessa omständigheter i förening, att tullen å spanmål numera icke allenast utan skada för jordbruket kan borttagas, utan äfven att den icke utan våda för landets obemedlade befolkning kan bibehållas.

Inom utskottet har det ej lyckats bereda framgång åt en sådan uppfattning, huru obestriddigt riktig den än synes mig vara. Visserligen har utskottet föreslagit att tullen å råg och hvete samt mjöl deraf skall efter den 1 juli 1893 afskaffas, men att tullen å korn, majs, ärter och bönor i malen form deremot efter sagde dag skall återföras till sitt nuvarande belopp och å samma sädesslag i omalen form bibehållas. Enligt utskottets förslag skall tillika från den dag innevarande år, Kongl. Maj:t bestämmes, intill den 1 juli 1893 tullen å förenämnda spanmålsslag sättas till 1 krona 50 öre för 100 kilogram råg och hvete, omalen, och till 2: 50 för 100 kilogram spanmål, omalen, andra slag, samt till 2: 80 för 100 kilogram mjöl alla slag.

Att dessa utskottets förslag äro i hög grad otillfredsställande, torde för en och hvar, han må omfatta hvilken tullpolitisk mening som helst, vara påtagligt; ty förutom det ohållbara i att efter den 1 juli 1893 göra råg- och hvetemjöl tullfritt på samma gång man bibehåller en tull af 4: 30 för 100 kilogram mjöl andra slag, och att före denna dag åsätta mjöl, alla slag, en tull af 2: 80, samtidigt med att denna bestämmes till 2: 50 för vissa slag af omalen spanmål och till 1: 50 för råg och hvete, synes det mig mindre öfverensstämmande med grundlagens föreskrift om att tullen skall »utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp den nya bevillningen af Riksdagen fastställd blifver», att i en och samma tulltaxa, nemligen 1893 års, upptaga två olika tullsatser å samma varuslag, den ena att gälla under årets förra, den andra under årets senare hälft.

Sådana som utskottets förslag, lidande af inre motsägelser och formella

brister, nu föreligga, synas de mig därför omöjligen kunna vinna Riksdagens bifall i oförändradt skick.

Ett första steg till undanrödjande af de orimligheter i sak och form, som vidlåda utskottets förslag, torde rättast böra tagas på det sätt, att under året 1893 bestämmas lika tullsatsers dels för spanmål, omalen, dels ock i förhållande dertill för mjöl, alla slag. Med afseende åter på storleken af de tullsatsers, som för spanmål, malen eller omalen, böra under året 1893 bestämmas, så kunna meningarna derom vara delade och äro det i sjelfva verket äfven, på sätt af utskottets olika förslag och dertill fogade reservationer framgår. Man må emellertid sätta dessa tullsatsers huru man behagar, skola de dock alltid komma att utgöra ett ständigt tvisteämne mellan anhängare af och motståndare till spanmålstill. I samma mån spanmålens prisen falla, skola de förra allt kraftigare komma att yrka på tullarnes höjande, och stiga spanmålens prisen, skola de senare yrka på dessa tullars afskaffande. Genom att bibehålla tull å spanmål skall man sålunda aldrig få ett slut på den tullstrid, som under senare år med sådan häftighet pågått och som utöfvat en så menlig inverkan på vårt offentliga lif. Deremot har man anledning befara, att ju längre denna strid kommer att pågå, desto bittrare skall den blifva; ty den erfarenhet, som under detta århundrades förra hälft här i landet blifvit vunnit, utvisar otvetydigt, att ingen tull med sådan obenägenhet af befolkningen utgöres som den å spanmål. Men skulle det vara blott en tidsfråga, när spanmålstillarne skola afskaffas, då synes mig, som om man hellre borde göra detta nu än framdeles. Ingen tidpunkt torde bättre än den närvarande lämpa sig för en återgång till den tullfrihet å spanmål, som en trettioårig erfarenhet visat vara väl förenlig med både det enskilda och det allmänna bästa. På grund af de högt uppjagade spanmålens prisen skulle nemligen, på sätt förut blifvit visadt, tullen å spanmål utan skada för jordbruket kunna borttagas, men icke utan våda för den obemedlade befolkningen bibehållas. Af dessa skäl synes det mig vara icke blott ekonomiskt, utan äfven politiskt klokt att från och med den 1 januari 1893 borttaga hela tullen å spanmål såväl omalen som malen.

Mot vidtagandet af en sådan åtgärd skulle man icke utan skäl kunna framhålla vådan af att genast öfvergå från nu rådande tullskydd å spanmål till fullständig tullfrihet derå. Angeläget som det, enligt min uppfattning, är att, så vidt möjlighet förefinnes, söka förebygga alla våldsamma rubbningar i samhällslifvet, vill jag för min del visst icke ringakta vigten och betydelsen af en sådan betänklighet. Men det synes mig, som i detta fall en förmedlande öfvergång lätteligen skulle kunna åvägbringas, allenast man i tillämpliga delar följde den af utskottet omfattade

anvisning, som Kongl. Maj:t i sin proposition n:o 8 lemnat. Att man i fråga om nedsättning af tullen å spanmål under innevarande år icke kan i sin helhet instämma hvarken i hvad Kongl. Maj:t eller i hvad utskottet föreslagit — eftersom begge förslagen lida af samma bristfällighet, den nemligen att åsätta spanmål, omalen, olika tullsatser, under det att mjöl deraf, alla slag, samtidigt drager endast en — detta bör icke utgöra något hinder för, att man, med iakttagande af rättelse i påpekade oegentlighet, kan vara med om en nedsättning i tullen å spanmål, omalen och malen, från den dag innevarande år Kongl. Maj:t bestämmer till årets slut.

Ur alla synpunkter riktigast torde då blifva att under denna tid bestämma tullen å spanmål, omalen, till hälften af det belopp, hvarmed den nu utgår eller till 1 krona 25 öre för 100 kilogram. Läger man här-efter till grund för bestämmandet af mjöltullen samma för qvarnegarne gynsamma beräkning, som bevillningsutskottet vid 1888 års riksdag använde, så skulle tullen å mjöl alla slag blifva 2 kronor 50 öre för 100 kilogram. Genom bestämmandet af denna tull å mjöl skulle det höga tullskydd, som qvarnindustrien nu åtnjuter, under öfvergångstiden icke komma att minskas och derjemte blifva betydligt högre än det, som föregående års bevillningsutskott ansåg skäligt, då det föreslog en spanmålstull af 1 krona 50 öre och en mjöltull af 2 kronor 50 öre.

På grund af nu anförda skäl kan jag icke biträda, hvad utskottet i föreliggande betänkande föreslagit, utan får, på samma gång jag till alla delar biträder hvad som i den af herr J. Johansson m. fl. afgifna reservation blifvit föreslaget i punkterna 16, 20, 23—29, hemställa att Riksdagen behagade besluta,

a) att spanmål, omalen och malen, från den 1 januari 1893 göres tullfri;

b) att för tiden till innevarande års slut tullen å spanmål, omalen, nedsättes till 1 krona 25 öre för 100 kilogram och för mjöl, alla slag, till 2 kronor 50 öre för 100 kilogram.